

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Інститут Електроенергетики

Електротехнічний факультет

Кафедра перекладу

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеню магістр

студента **Мігченко Б.С.**

академічної групи **035м-18-1**

спеціальності **035 Філологія**

спеціалізації

за освітньо-професійною програмою вищої освіти «Германські мови та літератури (перекладвключно)», перша - англійська

на тему: «Тезаурус англomовних футбольних термінів на основі спортивного репортажу»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
кваліфікаційної роботи	Введенська Т.Ю.			
розділів:				
1.	Введенська Т.Ю.			
2.	Введенська Т.Ю.			

Рецензент	Кабаченко І.Л.			
------------------	----------------	--	--	--

Нормоконтролер	Орел М. В.			
-----------------------	------------	--	--	--

Дніпро
2019

ЗАТВЕРДЖЕНО:
завідувач кафедри
перекладу

_____ Введенська Т.Ю.
(підпис) (прізвище, ініціали)

«_____» грудня 2019 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеня **магістр**

студенту **Мітченко Б.С.**
(прізвище та ініціали)

академічної групи **035м-18-1**
(шифр)

спеціальності

035 Філологія

спеціалізації

за освітньо-професійною програмою вищої освіти «Германські мови та літератури
(переклад включно), перша - англійська
на тему: «Тезаурус англомовних футбольних термінів на основі спортивного репортажу»

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від 7.11.2019 №2075-л

Розділ	Зміст	Термін виконання
<i>Розділ 1</i>	Лінгвістичне конструювання і тезаурус літературної мови	1.10.19
<i>Розділ 2</i>	Футбольна термінологія та лексико-стилістичні особливості спортивного коментаря	5.12.19

Завдання видано

_____ (підпис керівника)

Введенська Т.Ю.
(прізвище, ініціали)

Дата видачі 01.10.2019

Дата подання до екзаменаційної комісії 19.12.2019

Прийнято до виконання _____
(підпис студента)

Мітченко Б.С.
(прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1.....	6
ЛІНГВІСТИЧНЕ КОНСТРУЮВАННЯ І ТЕЗАУРУС ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ..	6
1.1 Поняття тезаурусу та його види	6
1.2 Класифікація тезаурусів	11
1.3 Жанрові особливості репортажу у порівнянні з іншими жанрами медіа	18
1.4 Спортивний репортаж та його особливості	25
Висновки до 1 розділу	30
РОЗДІЛ 2.....	31
ФУТБОЛЬНА ТЕРМІНОЛОГІЯ ТА ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СПОРТИВНОГО КОМЕНТАРЯ	31
2.1 Футбольна термінологія спортивного репортажу як основа побудови тезаурусу.	31
2.2 Порівняльна характеристика лексико-стилістичних особливостей англо- та україно- (російсько-) мовного футбольного коментарю	54
Висновки до 2 розділу	59
ВИСНОВКИ.....	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	63
ДОДАТОК А Тезаурус футбольної лексики	68
ДОДАТОК Б	75

ВСТУП

Сьогодні спорт став невід'ємною частиною професійної, культурної, економічної, соціальної та політичної життя суспільства. Спорт - це багатофункціональна і універсальна область суспільного життя людини: його професійної діяльності, дозвілля, розваг, сфери освіти та охорони здоров'я. У сучасній суспільно-мовній практиці спортивний репортаж займає значне місце.

З розвитком засобів масової інформації популяризація спорту набуває все більшого значення в житті суспільства. Так розвиток техніки створення мови сприяє створенню нової мовно-культурної ситуації в світі. В даний час спорт може бути розглянутий і як явище культури (перш за все фізичної) і окрема область мовного спілкування і як розділ журналістики.

Футбольний репортаж викликає найбільший інтерес, бо у наш час футбол є не тільки одним з найпопулярніших видів спорту у всьому світі, а й невід'ємною частиною сучасної молодіжної культури, про що свідчать численні фан-клуби по всьому світу, аматорські футбольні молодіжні команди майже у всіх містах. Дуже велика кількість людей відвідують футбольні матчі, паби та кафе, де транслюють футбол. Виходячі з цього успіх трансляції залежить від вибору коментатором тих чи інших комунікативних стратегій, які дозволяють впливати на аудиторію.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю вивчення та класифікації англomовної футбольної термінології.

Об'єктом дослідження є лінгво-стилістичні особливості сучасного англomовного футбольного репортажу.

Предметом – тезаурус футбольної англomовної термінології.

Мета роботи: створення тезаурусу футбольної термінології та визначення ролі термінології у сучасному спортивному репортажі. Це обумовлює рішення наступних завдань:

- визначити поняття тезаурусу;

- вивчити роль медіа і її функції у мові;
- вивчити вплив риторики коментатора на аудиторію;
- визначити роль терміну у спортивному репортажі.

Матеріалом дослідження слугували спортивні репортажі англомовних репортажів та друкованих спортивних видань за період із 2015 по 2019 роки.

Теоретичне значення здобутих результатів полягає в можливості їх використання в навчальній роботі вищих навчальних закладів.

Практичне значення результатів дослідження полягає в можливості їх застосування в галузі перекладу футбольних репортажів та інших текстів медіа дискурсу.

Структура роботи. Дана робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку літератури та додатків.

Апробація роботи. Основні положення та результати дослідження пройшли апробацію на міжнародній науково-практичній конференції «Євромови – 2019»

РОЗДІЛ 1.

ЛІНГВІСТИЧНЕ КОНСТРУЮВАННЯ І ТЕЗАУРУС ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

1.1 Поняття тезаурусу та його види

В умовах стрімких соціокультурних змін, динамічного зростання обсягу знань, значних досягнень техніки, новітніх інформаційних технологій виникають нові завдання для лінгвістів, а саме: необхідність експериментувати з мовою. На сьогодні одним із важливих завдань лексикографії є проектування таких словників, що б на рівні світових стандартів задовольнили потреби інформатизованої спільноти в систематизованій лінгвістичній інформації. У слові, як у краплі води океан, відображена вся мовна система, і пізнання її змістовних властивостей виявляється найбільш ефективним, якщо зосередитись на певному конкретному об'єкті, що відбиває ці системні відносини. Таким об'єктом у лексиці й є зокрема тезаурус, який не лише інвентаризує, а й систематизує лексичні одиниці у межах певної мовної підсистеми та є об'єктом підвищеної уваги фахівців.

Питання необхідності тезаурусу, зокрема тезаурусу літературної мови, може здатися недоречним і навіть абсурдним з точки зору наукової діяльності. До ідеї створення такого словника вчених спонукає сама логіка розвитку загального мовознавства та лексикографії. Тезаурус розширює число можливих «точок доступу» до словникового складу мови, збільшуючи тим самим розмір семантичного простору лексики. Він дає наближення до цілісного уявлення про лексичну систему в її ідеальному розумінні. Саме це завжди виступає головним аргументом при обґрунтуванні необхідності укладання такого роду словників.

Серед наукових праць, актуальних і на сьогодні, найбільш відомі такі тезауруси: словник П. Роже для англійської мови, П. Буассьєра – для французької, Ф. Дорнзайфа – для німецької, Х. Касареса – для іспанської.

Проблемі створення тезаурусів присвячено низку наукових досліджень, що висвітлені у працях Ш. Баллі, Л. Щерби, Н. Шведової, В. Морковкіна, Ю. Караулова, Ю. Апресяна, О. Баранова, І. Мельничук, М. Кронгауз. Серед вітчизняних дослідників тезауруса доцільно відзначити роботи Н. Драчук, В. Дубічинського, І. Гетьмана, М. Сніжко, Н. Сніжко.

Л.В. Щерба вживав термін «тезаурус» в його першому споконвічному значенні – «скарбниця», збірка усіх слів мови [31, 4]. По відношенню до розглянутого типу словників він користувався терміном «ідеологічний», характеризуючи словники цього типу за їх властивостями, що, насамперед, відрізняють їх від звичайних, тобто тлумачних словників. У теоретичному відношенні тезаурус має невичерпну значущість оскільки структурує уявлення людей про світ. Під словниками тезаурусного типу за Є. Архиповою, Л. Шишкіною, ми розуміємо такий словник, у якому представлені ключові лексичні одиниці певної предметної галузі разом із їх взаємозв'язками: синонімія, родові та видові відношення, асоціативні зв'язки, які класифікуються в узагальнених схемах, за допомогою яких користувач може скласти структуру предметного змісту в різних видах мовленнєвої діяльності, виражати різноманітні семантичні відносини, розвивати думку за певною логічною схемою [1, 11]. Лексикон тезаурусного типу слід розглядати як спосіб організації, введення й закріплення змістової структури знань окремої галузі у вигляді системи лексичних засобів з їх взаємозв'язками і відношеннями [7, 20].

Тезаурусом можна вважати будь-який словник, який в свою чергу фіксує семантичні відносини між його складовими одиницями. При такому розумінні під це визначення підходять і всі типи ідеографічних словників - тематичний,

аналогічний і власне ідеографічний, відповідно до класифікації В.В.Морковкіна, і спеціальні тезауруси - загальнотехнічні і інформаційно-пошукові. Якщо в загальноприйнятому визначенні останніх зняти термінологічні та галузеві обмеження, стане очевидно, що принципової різниці між загальномовним і інформаційно-пошуковим тезаурусом немає. Тезаурус є лексичним інструментом інформаційно-пошукових систем. Він складається з контрольованого, але змінюваного словника термінів, між якими вказані смислові зв'язки. Такий словник, вичерпним чином покриваючи деяку специфічну галузь знань, являє собою перелік дескрипторів і недескрипторів (допоміжних термінів), який впорядкований по систематичному і алфавітному принципам і містить вказівки на смислові відносини між ними - як ієрархічного (родо-видового), так і не-ієрархічного типу.

Вітчизняний лексикограф І. Гетьман тлумачить поняття тезаурус, що втілює у своїй семантиці систему загальноповживаних слів, термінів, крилатих висловів та інших одиниць, у яких реалізовано наукову й повсякденну картину світу. Характерною й разом з тим відмінною рисою тезаурусів є те, що слова в них розміщені не за алфавітним порядком, а на основі логіко-філософської класифікації предметів і явищ дійсності. К. Марелло виділяє три види тезаурусів:

- 1) кумулятивні (групують слова без визначення їх значень);
- 2) дефінітивні (тлумачать кожен лексичну одиницю групи слів);
- 3) дво- та багатомовні тезауруси для подорожуючих [6, 82].

Словники, що створені за алфавітним принципом, руйнують семантичні зв'язки між словами й їх контекстами, у тезаурусах збережено семантичні зв'язки між одиницями мови. Головна мета тезауруса – подати правильне слово для концепту в необхідному контексті. Концепт відображає категоріальні й ціннісні характеристики знань про певні фрагменти світу. Саме концепти й є основними носіями змісту, що актуалізуються за допомогою мовних одиниць, і виникають в

процесі когнітивної діяльності людини. Створення докладного галузевого тезауруса – це значна за обсягом робота, що вимагає багато часу і залучення широкого кола фахівців. Тезаурус має вигляд словника, в якому в певному порядку розташовані терміни і зафіксовані зв'язки між ними. Як правило, тезаурус складається з алфавітного і систематичного покажчика. Алфавітний покажчик містить алфавітний перелік дескрипторних статей.

Систематичний покажчик служить для розкриття, обліку та контролю парадигматичних відносин між дескрипторами. Для кожного інформаційно-пошукового дескриптора повинні бути знайдені відповідні родові та видові дескриптори. Тезаурус фактично визначає семантику мови (національної мови, мови конкретної науки чи формалізованої мови для автоматизованої системи управління). Тезаурус представляє лексичний інструмент інформаційно-пошукових систем. Він складається з контрольованого, але змінюваного словника термінів, між якими існують змістові зв'язки. Такий словник, вичерпно покриває певну специфічну галузь знань і поєднує перелік дескрипторів і недескрипторів (допоміжних термінів). Центральне місце у будь-якому тезаурусі займає його систематична частина, що є алфавітно-впорядкованим переліком дескрипторів (тобто основних понять з відповідними до них визначеннями) та ключових слів (також є різновидом основних понять, позбавлених самостійної «дескрипторної» статті, оскільки пов'язані з ними слова входять до включаючого їх дескриптору). Ключові слова є так званими нитками, що об'єднують внутрішню структуру тезауруса. В повному обсязі тезаурус складається з чотирьох частин – систематичної, або лексико-семантичного покажчика термінів; класифікаційної, або покажчика ієрархічних відносин дескрипторів; алфавітного покажчика термінів; пермутаційного покажчика термінів (дескрипторів) [39].

Понятійна класифікація як спосіб систематизації термінів при тезаурусному описі зумовлює структурні параметри словника-тезауруса. Ю.Н. Караулов виділяє

в структурі тезауруса декілька взаємопов'язаних частин. Класифікаційна схема розділяє усю сукупність понять на великі понятійні зони чи області й системно їх впорядковує. В ідеографічній частині під кожним поняттям згрупована уся лексика, що до нього відноситься. У пермутаційний покажчик понять-дескрипторів включені всі значущі слова, що входять до складу термінів тезауруса. Після кожного значущого слова в алфавітному порядку наводяться усі терміни тезауруса, що містять значуще слово у якості терміноелемента, при чому кожен термін зустрічається в пермутаційному покажчику стільки разів, скільки значущих слів він містить. Пермутаційний покажчик є відображенням синтагматичних відношень термінів певної галузі, їх сумісності.

Термінологічний словник-тезаурус відрізняється від інших словників і тим, що він представлений у вигляді «об'ємної» когнітивної моделі певної галузі знань чи людської діяльності за допомогою декількох входів у словник:

- 1) від «концепту до концепту», тобто від одного поняття до іншого з поданням ієрархічних (вертикальних) і кореляційних (горизонтальних) зв'язків;
- 2) від «концепту до знака» через ідеографічну частину тезауруса з поданням понятійно-лексичних зв'язків;
- 3) від «знака до концепту» за допомогою алфавітного покажчика адрес слів у понятійних полях дескрипторів з представленням лексико-понятійних зв'язків;
- 4) від «знака до знака» через пермутаційний покажчик, що використовується для пошуку словосполучень за одним із складових компонентів [15].

Таким чином, структура тезауруса, представляючи собою своєрідну семантичну матрицю з чотирма входами, задає лексичну систему мови в чотирьох вимірах: «концепт-знак», «концепт-концепт», «знак-концепт»,

«знак-знак» [10].

Створити, тобто побудувати якусь «конструкцію», означає не тільки вміти пояснити ті властивості мови, що в ній використані і на яких вона базується, не

лише показати певні закономірності мовної структури, а й з'ясувати нові властивості побудованого об'єкта, які так чи інакше характеризують досліджувану мову, а значить – розширити знання про людську мову загалом.

Новим лінгвістичним об'єктом можна називати представлення фактів чи даних, що генерують нову інформацію про мову. Як правило, такі об'єкти виникають не в результаті опису певного матеріалу, а з'являються в результаті експерименту. Лінгвістичне конструювання – це сукупність узагальнених способів і прийомів компіляції та комбінування «зразків вирішення лінгвістичних завдань», екстраполяції вже наявних, готових теоретичних і практичних знань, отриманих у різних областях лінгвістики, і їх прямого або евристичного використання для подолання труднощів та вирішення проблем, що виникають в процесі побудови нових лінгвістичних об'єктів [10, 84].

1.2 Класифікація тезаурусів

Особливістю лінгвістичного конструювання тезаурусу є його межування з традиційною лінгвістичною практикою в тих областях, де ступінь комп'ютеризації незначний. При цьому можливими є наступні варіанти:

а) електронне лінгвістичне видання створюється на основі традиційного, тобто, наприклад, поліграфічно виданий словник трансформується в електронну (комп'ютерну) форму;

б) традиційне поліграфічне видання створюється в результаті спеціальної обробки електронного лінгвістичного матеріалу, наприклад, база даних словника – основа для формування оригінал-макету його поліграфічного видання, система баз даних текстів джерел, картотек та словників – основа поліграфічного видання.

в) складне переплетення першого і другого варіантів, результатом якого є як електронні, так і поліграфічні версії лінгвістичних видань.

Отже, лінгвістичне конструювання – це не лише спосіб створення нових «об’єктів», а й метод вивчення, виявлення основних положень мовного матеріалу, що передбачає як аналіз так і його синтез . Тобто, при лінгвістичному конструюванні, в ході побудови нових лінгвістичних об’єктів, сама мова виступає як предмет експерименту і як суб’єкт наукового дослідження. Фактично мова йде про те, що ми маємо два типи нових лінгвістичних об’єктів: по-перше, новим лінгвістичним об’єктом є результат, отриманий за допомогою інформаційних лексикографічних технологій в електронному або традиційному вигляді, умовно його можна назвати об’єктом першого типу; по-друге, новим лінгвістичним об’єктом є автоматизована (комп’ютеризована) діяльність лексикографа, вміщена в наборі описових інструкцій, операцій та інших документах, а також у виробничих навичках конкретних осіб і колективів. Таку діяльність слід відрізнити від діяльності, спрямованої на використання об’єктів першого типу, вона інша та призначена для внутрішнього, «цехового» використання, тобто є інструментальною. Часто для позначення такої діяльності використовується поняття «know-how». Такий лінгвістичний об’єкт називають об’єктом другого типу.

Що ж являють собою лінгвістичні об’єкти першого типу? У роботі Ю.Н.Караулова наведений «тезаурус літературної російської мови, побудований за допомогою електронно-обчислювальної машини, діюча модель створення словозмінних форм (тобто автоматичний морфологічний словник, призначений як для аналізу, так і для синтезу)» [10] . На сьогоднішній день це широкий набір лінгвістичних інформаційно-програмних засобів різного призначення, а також лінгвістичних виробів у поліграфічній формі, отриманих з використанням комп’ютерних технологій.

Лексикографічний і тезаурусний опис відносять до методів формалізації знань, тобто методів подачі знань суб’єкта про предметну галузь з використанням

знакових систем. При лексикографічному (словниковому) описі об'єкти і процеси описані непослідовно й незв'язно у вигляді системи слів і їх визначень, пояснень, а результатом лексикографічної формалізації знань виступають словники, конкорданси. При тезаурусному описі мови знання фрагментуються й структуруються таким чином, що вони виявляються розділеними на окремі групи понять, пов'язаних між собою певними відношеннями. Тезаурус призначений відновити семантичні зв'язки між одиницями мови, що порушені в словниках, створених за алфавітним принципом.

Проблема складання класифікації тезаурусів не нова і протягом декількох десятиків років привертала увагу ряду вітчизняних і зарубіжних лінгвістів (В.В. Морковкін, Л.П. Ступін, К. Мареллі та ін.). Результатом досліджень в цій області стало створення альтернативних класифікацій зазначених лексикографічних творів. Однак, автори були не завжди послідовні у виділенні типів тезаурусів, іноді нехтуючи принципом єдиного критерію класифікації і, таким чином, порушуючи її логіку. Цікаву класифікацію запропонувала І.А. Воронцова. Класифікація будується, головним чином, на матеріалі сучасних тезаурусів англійської мови з урахуванням лексикографічних творів, які представлені у друкованому та електронному варіантах [11]. В основу даної класифікації покладені наступні критерії:

1. Тип смислових зв'язків між одиницями словника;
2. Обсяг словника;
3. Генералізація словника;
4. Розробка значення лексем;
5. Граматико-стилістична кваліфікація лексем;
6. Демонстрація функціонування лексем;
7. Кількість представлених мов;
8. Тип семіотичних засобів, що використовуються для семантизації лексем.

Класифікація ґрунтується на створених раніше класифікаціях О.М.Карпової [11] та І. Бурханова [33], а також на результатах огляду більше 30 словників-тезаурусів. Термінологія, що використовується в класифікації, введена в лексикографічний апарат В.В. Морковкін [22], Ю.М. Карауловим [10] ,І. Бурханова , К. Мареллі [34] . Критерії класифікації сформульовані О.М.Карповою і І.А. Воронцовою [39]. Для максимально повного відображення типів існуючих словників-тезаурусів створено багаторівневу класифікацію. По-перше, за типом смислових зв'язків між одиницями словника тезауруси підрозділяються на три великих класи:

1. Ідеографічний (ідеологічний) тезаурус;
2. Аналогічний тезаурус (термінологія В.В. Морковкіна);
3. Асоціативний тезаурус (термінологія Ю.М. Караулов).

Три дані типи тезаурусів відображають наступні види смислових зв'язків лексем відповідно:

1) Предметні або тематичні зв'язки, де об'єднання слів у одну групу відбувається в силу схожості або спільності функцій позначуваних словами предметів і процесів: предмети домашнього вжитку, частини тіла, види одягу, споруди і т.д.

2) Лексико-семантичні зв'язки; об'єднання в групи з таким типом зв'язку відбувається за основною для слів ознакою: за лексичним значенням. При цьому також враховуються лексико-граматичні зв'язки, у формі яких реалізуються окремі значення слів.

3) Семантико-синтаксичні зв'язки, на підставі яких слова об'єднуються в групи або пари, зумовлені в своєму виникненні та існуванні подвійними зв'язками: смисловими та синтаксичними. В рамках цього ж критерію І.А.Воронцова проводить подальший підрозділ типів. Так, ідеографічний тезаурус представлений 4-ма наступними типами:

1. Власне ідеографічний тезаурус;
2. Тематичний словник;
3. Систематичний словник;
4. Тематико-систематичний словник (термінологія І. Бурханова).

Власне ідеографічний тезаурус – це особливий тип ідеографічного словника, макроструктура якого організовується відповідно до синоптичної карти ,накладеної на лексичний склад мови. На відміну від інших типів ідеографічного словника, власне ідеографічний тезаурус характеризується логічною і суворо впорядкованою класифікаційною структурою, створеною на основі наукової таксономії, навіть якщо лексикографічному опису піддається загальна лексика.

Тематичний словник – це особливий тип ідеографічного тезауруса, основною одиницею макроструктури якого є тематична група, що включає лексеми, об'єднані на основі класифікації їх денотатів (референтів) і розглянуті з точки зору відповідності певній темі.

Систематичний словник – це особливий тип ідеографічного тезауруса, класифікаційна структура якого призначена для представлення дійсних семантичних відносин, що існують між лексичними одиницями мови. За своєю суттю класифікаційна структура являє лексико-граматичну класифікацію вокабуляру, іншими словами, його парадигматичну структуру, описану з точки зору підпорядкування і утворення [23].

Тематико-систематичний словник – це особливий тип ідеографічного словника, що представляє собою поєднання тематичного й систематичного словника [11, 20] .

Аналогічний тезаурус, в свою чергу, поділяється на 2 типи:

1. Власне аналогічний тезаурус;
2. Словник синонімів/антонімів.

Як вважає І.А. Воронцова, даний поділ є дійсним на наступній підставі. Обмеження лексико-семантичних груп може проводитися за всім смисловим обсягом даного слова або по лінії лише деяких його значень. Слова, пересічні по одному значенню і знаходяться в однотипних смислових відносинах, утворюють синонімічний ряд, що завжди менший за обсягом, ніж лексико-семантична група.

З точки зору обсягу словника практично всі існуючі тезауруси відносяться до малих словників, хоча кількість лексичних одиниць, включених у той чи інший довідник, різна. У відношенні генералізованого/специфічного словника тезауруси поділяються на загальні та спеціальні. Загальні тезауруси відображають лексику загальнолітературної мови. Спеціальні тезауруси, в основному, відображають лексику мовних стилів. З точки зору розробки значення лексем сучасні тезауруси поділяються на три основні категорії:

1. Кумулятивні – представляють собою угруповання лексем без визначення їх значень;
2. Дефінітивні – містять одномовне тлумачення кожної лексичної одиниці угруповання (термінологія К. Мареллі [35]) [11] ;
3. Перекладні – розкривають зміст лексичної одиниці за допомогою іншої мови.

Слід визнати, що домінуюче становище поки зберігають кумулятивні тезауруси. Це, насамперед, стосується ідеографічних тезаурусів, бо, виходячи з положення про те, що даний тип словника призначений для носіїв мови і покликаний, по можливості, охоплювати весь лексичний масив мови, визначення кожної лексичної одиниці зробило б його надмірно громіздким і незручним для користувача. Однак словники нового покоління все частіше містять визначення і поповнюють групу дефінітивних тезаурусів (головним чином, аналогічні тезауруси) [33].

У відношенні граматико-стилістичної кваліфікації, а також демонстрації функціонування лексем, тезауруси можна підрозділити на повні і диференційовані. Повні тезауруси містять вичерпні додаткові семантико-функціональні характеристики і багатий ілюстративний матеріал; відповідно, в диференційованих тезаурусах система та ілюстративні приклади більш мізерні. За кількістю представлених мов виділяються одно- і двомовні тезауруси. На думку І.А. Воронцової, можливі також і багатомовні лексикографічні твори такого роду [39].

З точки зору типу семіотичних засобів, що використовуються для семантизації лексем, можна говорити про тезауруси традиційного друкованого виконання, ілюстративні словники і словники зі змішаними семіотичними засобами.

Новим словом у світовій лексикографії є комбінований словник. Основна його відмінність – використання декількох способів організації лексики. Алфавітний порядок слів условнику, як правило, поєднується з індексом-тезаурусом, в якому всі лексичні одиниці, представлені в словнику, об'єднуються в групи згідно області їх використання або поняття, яке вони виражають.

Таким чином, можна виділити тлумачно-ідеографічний (комбінований) словник, тлумачно-аналогійний (комбінований) словник і (потенційно) тлумачно-асоціативний (комбінований) словник. Зростає кількість електронних комбінованих словників, що одночасно поєднують в собі тлумачний, аналогійний словники і, побічно, словник сполучуваності.

Отож, класифікація словників-тезаурусів ґрунтується на восьми ознаках: типі смислових зв'язків між одиницями словника, обсязі словника, диференційованості словника, семантизації (інтерпретація та демонстрація значень) лексем, граматико-стилістичній кваліфікації лексем, демонстрації функціонування лексем у мовленні, кількості представлених мов, типі

семіотичних засобів, що використовуються для семантизації лексем. В той же час, за типом смислових зв'язків між одиницями словника тезауруси підрозділяються на три великих класи: ідеографічний (ідеологічний) тезаурус; аналогічний тезаурус та асоціативний тезаурус.

1.3 Жанрові особливості репортажу у порівнянні з іншими жанрами медіа

Сучасний комунікативний простір, перебуваючи під впливом розвитку, еволюції світу, соціополітичних пріоритетів світової громадськості, створює та передає через медійний ресурс актуальну інформацію, що свідчить про його постійну динаміку. Це, передусім, виявляється в тому, що засоби інформування в медіа, як лінгвальні, так і формальні, хоч і мають універсальні, константні характеристики, але все ж таки залежать від різного роду позамовних чинників, які мотивують, з одного боку, їх варіабельність, а з іншого, – поліаспектність підходів до їх наукового опису. Динамічні процеси, що відбуваються останнім часом у мовній, жанровій, функціональній і структурно-типологічній парадигмах ЗМІ, сприяють їх перетворенню на невід'ємний компонент розвитку соціуму, джерело постійної інформації, що, у свою чергу, визначає формування переконань, світоглядних і ціннісних орієнтирів людини / суспільства, а отже, – і функціонування індивідуальної / масової мовної свідомості. Така тенденція реалізується в аспекті впливу мови на знання, емоції, почуття, переживання, думки реципієнта, а тому дозволяє розглядати цю проблематику в контексті актуальних парадигм гуманітаристики, в синкретизмі лінгвістичної, журналістської (ширше - філологічної), лінгвокультурологічної, соціо-, психолінгвістичної інтерпретацій природи мови сучасного медійного поля, його жанрів і комунікативного, функціонального потенціалу. Зокрема, в науці

проблематика медійної жанрології представлена, в першу чергу, в розробках фахівців у галузі журналістики і соціальних комунікацій, де жанрова система медіа розглядається як сукупність методів і прийомів поширення інформації, а підходи до класифікації мас-медійних жанрів аналізуються відповідно до комплексу завдань, які вони виконують.

Варто зазначити, що філологи (Я. Засурський, В. Дементьєв, О. Тертичний, Л. Дускаєва, Т. Шмельова, В. Салімовський, С. Корконосенко, В. Ворошилов та ін.), досліджуючи різні медійні жанри, спираються, в першу чергу, на текстотвірні чинники — об'єкт, предмет, тему, функції, мету, композиційно-структурні особливості запропонованої інформації, — співмірні з журналістським розумінням медіажанру, або мовного жанру в медіа. Така інтерпретація дозволяє дослідникам оперувати критеріями та розвивати традиційну для цієї сфери жанрову диференціацію друкованих текстів на інформаційні, аналітичні та художньо-публіцистичні. У свою чергу, Л. Дускаєва, аналізуючи актуальну для нового часу характеристику діалогічності газетних публікацій, пропонує також розрізняти оцінні та спонукальні жанри. Йдеться про поступову персоніфікацію медіасфери — і з позиції авторства, і з позиції реципієнтів, коли ці категорії не мають абстрактних характеристик: конкретний автор звертається до конкретної аудиторії, і, таким чином, реалізується конкретна функція медіатексту того чи іншого жанру. Розвиваючи тезу про те, що «сучасні теоретик журналістики вважають більш доцільним оперувати термінами «журналістика новин», «авторська журналістика», «аналітична журналістика», «репортерська журналістика», «образна публіцистика», «коментуюча журналістика», Л.Кройчик аналізує медіатекст як такий, що об'єднує:

- а) повідомлення про новину або актуальну проблему;
- б) фрагментарне або ґрунтовне осмислення ситуації;

в) прийоми емоційного впливу на аудиторію (на логіко-поняттєвому або поняттєво-образному рівні). Це дозволяє дослідникові розглядати такі групи жанрів медійного простору:

- « 1) оперативно-новинні - замітка в усіх її різновидах;
- 2) оперативно-дослідницькі - інтерв'ю, репортажі, звіти;
- 3) дослідницько-новинні - кореспонденція, коментар (колонка), рецензія; 4) дослідницькі - стаття, лист, огляд;
- 5) дослідницько-образні (художньо-публіцистичні) - нарис, есе, фейлетон, памфлет» [16].

Поняття «репортаж» виникло в першій половині ХІХ ст. і походить від латинського слова «reportare», що означає «передавати», «повідомляти». Спочатку репортажем називали публікації, які сповіщали читача про хід судових засідань, парламентських дебатів, різних зборів. Пізніше такі «репортажі» стали називати «звітами». А «репортажами» почали іменувати публікації іншого типу, тобто ті, що за змістом і формою схожі на сучасні нариси. Саме західні нариси є генетичними попередниками й найближчими «родичами» сучасного репортажу. Своєрідність публікацій, що належать до жанру репортажу, виникає насамперед у результаті розгорнутого застосування методу спостереження й фіксації у тексті його ходу і результатів [17].

Зараз репортаж - це один із головних інформаційних жанрів, його ще називають королем інформаційних жанрів. Його характеризує сувородокументальність, оперативність, динаміка, яскравість, емоційність та суб'єктивність, що надає інформації візуальних ознак наочності.

У друкованій пресі роль цього жанру є вирішальною. Він вартий особливої уваги з боку журналістів, оскільки передає факти, події, явища мальовничо, емоційно, порівняно з іншими інформаційними жанрами. Репортаж - найбільш розгорнутий та суб'єктивний серед інформаційних жанрів. Він потребує

документального викладу, суворого дотримання фактів, емоційності, експресії, особистого сприйняття події, уваги до подробиць, деталей.

Завдання будь-якого репортера полягає насамперед у тому, щоб дати аудиторії можливість побачити описану подію очима очевидця, створити «ефект присутності». А це стає можливим тільки в тому випадку, якщо журналіст розповідатиме про предметні ситуації, події, які швидко розвиваються і залучатиме п'ять груп відчуттів: зорові, слухові, смакові, дотикові й запахові. Одне з головних завдань репортажу - викликати емоційну реакцію у читачів.

Репортаж - синтезований жанр, у якому поєднано прийоми і методи всіх жанрових форм - інформаційних, аналітичних, художньо- публіцистичних. У ньому використовують елементи інтерв'ю, звіту, нарису, портрету, але основою тексту все ж є наскрізне оперативне відображення того, що відбувається. Адже саме події, обмежені в часі, важливі за змістом, закарбовані в емоційній формі, становлять характерну ознаку репортажу. А оскільки аудиторія теж стає ніби учасником події, то у журналіста виникає необхідність не лише повідомити про те, що відбувається, але і наочно відобразити суттєві деталі, ставши «очима» і «вухами» аудиторії.

Одним із видів репортажу є спортивний репортаж. Сутність спортивного репортажу - це безпосередньо опис того, що відбувається на місці події. Розповідь про подію спортивний журналіст повинен вміти доповнити іншою інформацією, яка стосується цієї події. Такий репортаж дозволяє розкрити емоційне напруження і динаміку спортивного дійства.

Аналіз наукової літератури дозволяє стверджувати, що репортаж був предметом пильної уваги багатьох науковців. Так, фундаментальними з погляду спеціалізації репортерської діяльності є праці дослідників Д. Буше [2], А.Тертичного [26], а також посібник «Техніка репортажу» [3] . Названі джерела

містять глибокий аналіз жанру репортажу: його основних характеристик та ролі в засобах масової інформації.

Дослідженню особливостей жанру і стилю спортивного репортажу присвячено роботи дослідників Г. Солганика , В. Здоровеги , І. Прокопенка . У працях вчених з'ясовано жанрові особливості репортажу, специфіку його композиції. Серед науковців, чії роботи також тісно вплинули на теоретичну базу дослідження, варто назвати Г. Лазутіну [17],Ю. Уракчєєва [27] ,М.Кіма[13].

Теоретики журналістики по-різному класифікують репортаж як жанр. Так, О. Тертичний стверджує, що репортаж має ознаки художньо-публіцистичного жанру, оскільки в процесі створення репортажу «використовують метод наочного зображення дійсності, але як самоціль, а не засіб узагальнення або «оживлення» тексту» [25] .

Науковець Л. Кройчик називає репортаж жанром публіцистики, «оперативно-дослідним текстом», в якому на першому плані - тлумачення інформації, і пропонує таке визначення жанру: «Репортаж - публіцистичний жанр, який дає наочне уявлення про подію через безпосереднє сприйняття автора - очевидця чи учасника події» [16]. Але більшість дослідників зараховують репортаж до інформаційної групи. Так, дослідник А. Кобяков вважає, що «репортаж поєднує в собі елементи всіх інформаційних жанрів (оповідання, пряма мова, історичний відступ, характеристика персонажів і т.ін.)» [14]. Так науковець С. Гуревич теж називає репортаж одним із інформаційних жанрів, хоч і не заперечує його «спорідненість з деякими іншими жанрами (особливо художньо-публіцистичними) [16].

Репортаж - це жанр, який дає наочне уявлення про ту чи ту подію через безпосереднє сприйняття автора, оскільки саме він є головним розпорядником усієї дії. Основне завдання журналіста - створення цілісного враження про епізод життя. У сучасному репортажі з успіхом можуть поєднуватися як інформаційне,

так і аналітичне та публіцистичне начало. Відповідно, це є причиною різноманітних відтінків жанрових варіантів репортажних творів. Тому в межах жанру спортивні репортажі поділяють на: подієвий, проблемний (аналітичний) тематичний (оглядовий) і репортаж-коментар (інтерв'ю). Керуючись завданнями роботи, розглянемо детальніше жанрові форми спортивного репортажу.

У подієвих спортивних репортажах предметом опису найчастіше є футбольні матчі, що знайшли своє наочне відображення в тексті як результат безпосередніх авторських спостережень за подією. Щоб показати її у динаміці, журналісти звертаються до яскравих та емоційно насичених моментів того, що відбулося. При цьому медійники не лише чітко описують те, що бачили, але й відслідковують гострі повороти й колізії гри.

Основою подієвого репортажу є, з одного боку, спортивні події, що вимагають оперативного висвітлення, а з іншого, - ті з них, які потребують глибокого аналізу та вивчення. Це зумовлює вибір найбільш яскравих і значущих елементів події, а також їхній показ через динамічну дію або через опис внутрішньої напруженості. Особливо важливим для подієвого репортажу є створення «ефекту присутності». Читач повинен бачити подію очима автора, співпереживати разом з ним драматичність розвитку тієї чи тієї ситуації, наочно уявляти час і місце репортажної дії.

«Ефект наочності» у спортивних репортажах досягається за допомогою використання яскравих деталей і подробиць та мовних стратегій (міні-діалогів, інтерв'ю, реплік, які допомагають відтворити в репортажі мову дійових осіб)[28].

Спортивний репортаж орієнтований не тільки на опис одномоментної події, але й на з'ясування причин її виникнення й розвитку. Динаміки оповіді досягають завдяки розгортанню авторських думок, суджень і версій, а також показу внутрішніх рушійних сил проблеми.

Всі зовнішні події у проблемному репортажі автори передають через власне світосприйняття. Саме за рахунок цього відбувається сполучення двох часових зрізів: психологічного й фізичного часу. При цьому синхронія в репортажі має умовний характер, проте тільки за її рахунок авторові вдається передати і свої відчуття, і все те, що безпосередньо відбувається на його очах.

Спортивний репортаж-коментар орієнтований не на докладне висвітлення події, а на її детальний коментар. Використовуючи елементи коментарю, репортер може пояснити або розтлумачити читачам суть події, тобто, як зазначають теоретики, «виокремити з того, що відбувається найголовніше, але не інтерпретувати його глибоко, із залученням додаткових аргументів, без яких неможливий серйозний аналіз, а дати простір для роздумів і уяви власне читачам і слухачам» [21]. Прикладом спортивного репортажу-коментарю є програма «Великий футбол» на телеканалі ТРК Україна, у якому постійний футбольний експерт Віктор Леоненко коментує, пояснює та аналізує останні події зі світу футболу.

У репортажі-коментарі можуть використовувати такі види коментарю: розширений коментар - розлоге пояснення факту; синхронний коментар - пояснення фактів до найменших подробиць; коментар фахівця - факт коментує професіонал, компетентна людина; полярний коментар-тлумачення роз'яснення факту різними фахівцями. В усіх цих випадках репортажний коментар повинен бути обов'язково співвіднесений з описуваною спортивною подією.

У тематичному репортажі автор-журналіст добирає об'єкт показу і події, що відбуваються, відповідно до заданої теми та ідеї твору. Цей вид репортажу ще називають «оглядовим». Такий репортаж найчастіше пов'язаний з показом цікавої для глядачів регулярної дії. Це може бути огляд англійської Прем'єр-Ліги з футболу або огляд Кубка світу з біатлону. Подією в цьому випадку можна

вважати вже приїзд знімальної групи на об'єкт і власне факт показу спортивної події.

Тематичний репортаж теж вимагає ґрунтовної сценарної підготовки, визначення ключових моментів дії та послідовності показу. Репортер стає учасником дії. Його роль - надати зібраній інформації популярної, цікавої форми. Репортаж у жодному разі не повинен бути стандартизованим. Гарного репортера відрізняє нестандартний погляд на те, що відбувається, уміння помітити в ньому цікаві для всіх подробиці.

Різновидом тематичного репортажу є так званий не подієвий (пізнавальний) репортаж, що не пов'язаний з актуальною спортивною подією і допомагає реципієнтам вивчати спортивну сферу життя в різних аспектах.

Отже, спортивний репортаж має різні жанрові форми: подієвий, аналітичний, тематичний та репортаж-коментар. У всіх цих випадках репортаж зберігає свою інформаційну природу, навіть якщо в ньому наявні елементи аналізу.

Жанр репортажу як один із «живих» жанрів журналістики має давню історію становлення. Особливе місце він посідає у спортивній пресі, відповідаючи як загальним вимогам до інформації (новизна, стислість, достовірність), так і специфічним (динамізм, стрімкість викладу, наочність, ефект присутності, деталізація події тощо).

1.4 Спортивний репортаж та його особливості

Проблема жанрової структури в широкому розумінні залишається однією з актуальних проблем українського журналістикознавства. За останнє десятиліття з'явилося чимало наукових праць, в яких теоретики й журналісти-практики звертаються до висвітлення питань загальної жанрології. Чимало вчених, зокрема В. Здоровега, З. Смелкова, О. Тертичний, І. Михайлин приходять до висновку, що

в сучасних ЗМІ провідне місце належить інформаційним жанрам. В українській спортивній пресі одним із домінантних жанрів залишається репортаж.

Спортивний репортаж поєднує ознаки багатьох жанрів, і тому має багато спільного з кореспонденцією, звітом, інтерв'ю. Але, як пише дослідник Жан-Домінік Буше [2], звіт належить до «сидячих» жанрів, працюючи над ним, журналіст залишається більш-менш пасивним, він подає інформацію нейтрально. Натомість репортаж належить до «стоячих» жанрів, як, наприклад, розслідування та інтерв'ю. В цьому випадку журналіст поводить себе як активний співучасник події, він той, хто здійснює її режисуру. Спортивний репортаж дозволяє побачити, звертається до почуттів за допомогою вражень. Розслідування шукає відповіді на запитання, звертається до розуму, а інтерв'ю є лише способом збирання інформації для написання репортажу.

Тканину репортажного опису створюють з різних змістових фрагментів, до яких належать насамперед елементи інформаційного повідомлення (факти, деталі, документи, свідчення, фрагменти ситуації тощо), а також елементи публіцистики (думки, оцінки, коментарі, ліричні відступи, репортажні замальовки тощо). У єдиний репортажний вузол усі ці частини поєднує авторський задум, що виражається через ставлення журналіста до описуваної події.

Мета спортивного репортажу не обмежується описом безпосередньо того, що відбувається на місці події. Якщо йдеться, наприклад, про футбол (безумовно, найрейтинговіший вид спорту), то те, що відбувається або відбулося на ігровому полі, дає прекрасну можливість для органічного поєднання двох основних елементів репортажу: опису й додаткової інформації.

Об'єкт репортажу - реальна подія, динамічний, відносно закінчений відрізок життя. Але предметом уваги може бути не тільки подія: журналіст може використовувати подію як привід, поштовх до розвитку дії. В основі такого репортажу - завжди актуальне питання: або у формі одиничної події, або - у

ланцюзі подій, фактів, що трансформуються у проблему. Своєрідність жанру репортажу визначається насамперед як наслідок «розгорнутого» застосування методу спостереження й фіксації у тексті його ходу та результатів.

Завдання будь-якого репортера полягає насамперед у тому, щоб дати аудиторії можливість побачити подію очима очевидця (репортера), тобто створити «ефект присутності», не тільки наочно описати якусь подію, але й викликати співпереживання, розповісти про предметні ситуації, події.

Це можливо здійснити двома основними способами. Перший - виклад динаміки події. У тому випадку, якщо відображувана подія швидко розвивається, авторові залишається тільки показати цей розвиток. От як, наприклад, перебіг футбольного матчу. Однак бувають події, ситуації, що є досить статичними, розвиток яких протікає невиразно, наприклад, шаховий турнір. У цьому випадку автора може виручити «виведення на поверхню» події її внутрішньої динаміки або виклад динаміки авторських переживань, викликаних його знайомством з подією.

Другий спосіб - використання зображально-виражальних засобів для створення візуальної картини. Головна її особливість - це робота через деталь, яка повинна бути відчутна, експресивна. Деталь - це конкретна подробиця змалюваного в творі явища, яка розкриває та підкреслює його суть. Точно зображені деталі - кольори, звуки, ритми - створюють ефект присутності. Наприклад, описи того, що відбувається у «VIP-прес-ложі», описи стадіону, відтворення «голосу стадіону» тощо. Важливу роль тут також відіграють подробиці. Їх у репортажі набагато більше ніж деталей. Через використання яскравих подробиць можна описати різні предмети або об'єкти матеріального світу, характеризувати поведінку людей, змалювати зовнішню обстановку події. Наприклад, подробицями може бути стан газону на футбольному полі або вираз обличчя легкоатлета, який першим перетнув фінішну лінію.

Репортаж - це завжди опис події, що відбулася в реальному часі. Репортерів важливо передати не лише щохвилинність життєвого моменту, але й показати динаміку протікання події у часі. У спортивному репортажі час дискретний (переривчастий), тобто він у своїй тривалості не може точно відповідати реальному часу. Реальний час поєднується із часом, що виражає позицію автора, реального чи уявного, у часі й просторі відносно подій тексту. Завдяки такому сполученню журналістам вдається описати не тільки те, що вони бачили й чули, але й те, що згадували, над чим міркували.

Репортажна спортивна подія розгортається не тільки протягом певного часу, а й у конкретно визначеному просторі. У цьому виявляється тісний взаємозв'язок і взаємозумовленість зазначених елементів. Категорія простору, як і часу, є об'єктом авторської інтерпретації й предметом відображення. У спортивному репортажі простір також може бути і об'єктивним, і умовним. Об'єктивний простір у спортивному репортажі включає: просторові межі, обмежений простір, знаходження у просторі, локалізації, знаходження у просторі, зміну положення.

У спортивному репортажі, як в одному з суб'єктивних жанрів журналістики, документальне відображення дійсності часто сполучається з максимально повним вираженням авторських почуттів та емоцій з приводу спостережуваної події. Ефект присутності в спортивних репортажах посилюється за умови, якщо автор передає свої безпосередні почуття й переживання, описує свій емоційний стан, виражає власне ставлення до того, що відбулося, за допомогою категорії авторського «Я» демонструє свою причетність до події, висловлює власні судження й оцінки. Авторське «Я» у цьому контексті є «ґрунтом» для різнорідних жанрових структур. З цього приводу науковець Ю. Уракчєєва [27] зазначає, що в цьому аспекті репортер може: подати хронологію події, залучити до опису події її очевидців, представити читачам оперативний коментар і оцінку, передати власні

почуття й емоції, за допомогою прийому «зміни маски» розповісти про невидимі звичайній людині аспекти події тощо.

Спортивний репортаж у пресі використовує винятково словесно-логічну символіку письмового мовлення, його бажано ілюструвати фотознімками. Наявність фото у репортажі не обов'язкова, але дуже бажана, популярними є і самостійні фоторепортажі, де основну інформативну функцію виконують фотографії, а текст лише доповнює їх або взагалі відсутній.

Для створення якісного репортажу необхідно дотримуватись «золотого» правила журналістики, а саме використання формули 5W+H. Тобто потрібно по черзі відповісти на питання What? (Що), Who? (Хто?), Where? (Де?), When? (Коли?) I Why? (Чому навіщо?). Н - це Now ?, тобто "Як?". Наприклад: «Ліверпуль та Барселона (Хто?) завтра (Коли?) зустрінуться у рамках 1\2 фіналу найпрестижнішого європейського турніру! Команди будуть боротись за вихід до до фіналу, який відбудеться у Лісабоні!(Навіщо?) Матч відбудеться на домашньому стадіоні «блаугранас» - Камп Ноу (Де?). Як завжди, команди матимуть у своєму розпорядженні двохматчеве протистояння для того , щоб довести хто насправді гідний фіналу!(Як?) Ліверпуль вже прилетів до Барселони., де сьогодні проведе відкрите тренування. Є інформація що до Іспанії також прибуде більше 10 тисяч фанатів червоних! Для цього місцева влада посилює патрулювання у місті та закликає усіх бути толерантними один до одного. Нагадуємо , що матч-відповідь пройде через два тижні у Англії. Бажаємо всім фанам приємного перегляду та нехай переможе найсильніший, на все добре!»

Висновки до 1 розділу

Отже, структура тезауруса, представляючи собою своєрідну семантичну матрицю з чотирма входами, задає лексичну систему мови в чотирьох вимірах: «концепт-знак», «концепт-концепт», «знак-концепт», «знак-знак». Створити, тобто побудувати якусь «конструкцію», означає не тільки вміти пояснити ті властивості мови, що в ній використані і на яких вона базується, не лише показати певні закономірності мовної структури, а й з'ясувати нові властивості побудованого об'єкта, які так чи інакше характеризують досліджувану мову, а значить – розширити знання про людську мову загалом.

Для максимально повного відображення типів існуючих словників-тезаурусів створено багаторівневу класифікацію за типом смислових зв'язків між одиницями словника тезауруси підрозділяються на три великих класи: ідеографічний (ідеологічний) тезаурус; аналогічний тезаурус, асоціативний тезаурус.

Для створення якісного репортажу необхідно дотримуватись «золотого» правила журналістики, а саме використання формули 5W+H. Отже, інформативний репортаж виходить, якщо грамотно по черзі відповісти на питання: Who (хто?), What (що?), When (коли?), Where (де?), Why (чому?) і How (як?).

Основні жанрові ознаки спортивного репортажу відрізняють його від інших це наочність - створення образної картинки за допомогою предметного опису деталей; наведення подробиць, відтворення вчинків і реплік дійових осіб; максимальна документальність - репортаж не може бути реконструкцією події або творчим вимислом; емоційно забарвлений стиль оповіді, що надає додаткової переконливості; активна роль особистості репортера, що дозволяє не тільки побачити подію очима журналіста, але й провокує самостійну роботу читацької уяви.

РОЗДІЛ 2.

ФУТБОЛЬНА ТЕРМІНОЛОГІЯ ТА ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СПОРТИВНОГО КОМЕНТАРЯ

2.1 Футбольна термінологія спортивного репортажу як основа побудови тезаурусу.

Футбол – одна з найдавніших ігор людства. Невідомо, де і коли він з'явився. Архівні джерела, знайдені в Китаї та Єгипті, зокрема зображення гравців з м'ячем, окремо м'ячі, дають вченим підстави стверджувати, що футбол був відомий людству задовго до нашої ери [41].

Кембриджські правила, перший уніфікований збір футбольних правил, складено 1848 року в Кембриджському університеті. Творці цих правил прагнули розробити гру, прийнятну для студентів, які грали в різні форми гри з м'ячем у приватних школах. До того майже кожна школа і кожен футбольний клуб мали власні зведення правил. Одні правила допускали ведення і передачу м'яча руками, інші — відкидали; в одних командах кількість гравців обмежували, в інших — ні. В одних командах дозволялося штовхати, підсікати суперника, бити його по ногах, в інших це було заборонено. Таким чином, англійський футбол перебував у хаотичному стані. 1848 року вперше серйозно спробували виробити універсальний збір футбольних правил. Г. де Уїнтон і Джон Чарльз Трінг із Кембриджського університету зустрілися з представниками приватних шкіл Ітона, Харроу, Шрусбері, Регбі та Вінчестера, щоб сформулювати і прийняти збір єдиних правил. Дискусія тривала 7 годин 55 хвилин, у результаті було опубліковано документ під назвою «Кембриджські правила». Їх запозичили багато команд поблизу Кембриджа, але загального визнання вони не здобули. Тим не менше, Кембриджські правила стали першими розробленими футбольними правилами та

передвісниками сучасного футболу, відіграли значну роль у формуванні сучасних футбольних правил.

1863 року Ебенізер Кобб Морлі, адвокат з міста Кінгстон-апон-Халл, опублікував статтю в газеті Беллз лайф із пропозицією створити керівний орган футболу. Ідею Морлі підтримали керівники інших футбольних клубів, у результаті чого такий керівний орган був створений. Також він був причетний до складання перших Правил гри в футбол. Саме тому його вважають не лише батьком Футбольної Асоціації, але й батьком футболу. Морлі став першим секретарем Футбольної асоціації Англії (1863—1866) та другим її президентом (1867—1874). 26 жовтня 1863 року представники низки футбольних клубів зустрілися в Таверні Каменярів (Freemasons' Tavern) на Лонг-Ейкр у Ковент Гарден. Це було перше засідання Футбольної асоціації, перший офіційний футбольний орган. За результатом першої зустрічі учасники засідання звернулися із закликом до представників інших приватних шкіл Англії приєднатися до асоціації. За винятком Аппітгема (Uppingham school), решта шкіл відмовилися. Всього було проведено 6 зустрічей Футбольної Асоціації в період між жовтнем та груднем 1863 року. Найбільш прийнятними для Асоціації виявились Кембриджські правила, які й були прийняті за основу під час п'ятого засідання 1 грудня 1863 року. Правила забороняли футболістам пересуватися по полю з м'ячем у руках а також не дозволяли блокування, поштовхи, підніжки і підсічки, завдавати удари по ногах. Більшість делегатів підтримали цю пропозицію за винятком Френсіса Кемпбелла, представника футбольного клубу Блекхет і першого управляючого фінансами Футбольної асоціації. Під час шостого завершального засідання 8 грудня 1863 року, Френсіс Кембелл повідомив присутнім, що хоча футбольний клуб Блекхет затвердив принципи Асоціації, він не може погодитись грати за новими правилами, які забороняють підніжки, підсічки, і оголосив про вихід з організації. За результатами зустрічі 8 грудня Футбольна Асоціація опублікувала Правила гри

у футбол, перший детальний набір правил, який пізніше став відомий під назвою футбол. Прийняті членами ФА Правила гри у футбол визначали максимальну ширину та довжину поля, процедуру початку гри з центра поля, тлумачили різні терміни, включаючи взяття воріт, вкидання м'яча в гру, положення поза грою. Торкання та передача м'яча руками дозволялась за умови, що його спіймали після першого відскоку. Незважаючи на уточнення характеристик взуття (заборонялось взуття з металевими шипами, залізні вставки та гутаперча), не було конкретних правил щодо кількості гравців, виконання пенальті, штрафних ударів, порушень гри чи розмірів футбольного м'яча. Капітанам обох команд необхідно було узгоджувати ці моменти перед початком кожного матчу. Встановлені ФА закони негайно вступили в дію, до яких приєдналися клуби Шеффілд та Ноттінгем, проводячи щорічні змагання за правилами ФА. Протягом наступних двох років приєдналися Честерфілд і Стоук. До того часу команди визначилися з кількістю футболістів по 11 у кожній команді, гра велася круглим м'ячем (на відміну від регбі). Зазначалось, що всі гравці перед м'ячем перебувають у положенні поза грою, унеможливаючи передачу м'яча вперед, так як це прийнято в регбі сьогодні. Згодом ведена заборона на гру рукою в м'яч за винятком одного гравця в кожній команді, воротаря. Червона стрічка протягалась між стійками воріт для позначення верхньої частини воріт. Втім, ФА в перші 10 років свого існування була не настільки вже популярна. За цей період до неї увійшло лише 18 клубів.

1867 року проведено перший у світі, як вважають, офіційний футбольний турнір, кубок Юдана, найстаріший у футболі трофей, який розігрують досі, названий на честь місцевого футбольного ентузіаста і власник театру Томаса Юдана. Змагання проводилися у два тури. В першому турі гралися стикові матчі, коли команда, яка програла, вибувала із змагання. У фіналі зустрілися три команди, які зіграли по дві зустрічі між собою по черзі. У фінальній стадії турніру

Халлам завдав дві поразки клубам Норфолк та Макензі і здобув головний трофей. Друге місце посів клуб Норфолк, завдавши поразки Макензі

20 липня 1871 року Чарльз Алкок виступив з пропозицією проведення першого розіграшу Футбольного Кубку між членами ФА. Кубок футбольної Асоціації або, як ще його називають, Кубок Англії, швидко здобув популярність і через кілька років всі клуби Англії прагнули взяти участь у цих змаганнях. Для цього вони повинні були прийняти правила ФА, що сприяло швидкому поширенню універсальних футбольних правил. Ці базові правила стали загально визнаними футбольними правилами сьогодні [44].

Спортивний коментар є стрижневим жанром телевізійного спортивного дискурсу, оскільки він здатний в максимальній візуальній та інформаційній повноті транслювати змагання масовій аудиторії. Телевізійний спортивний дискурс розглядаємо як усне мовлення, яке пов'язане зі спортивною тематикою та реалізується у сфері медійного простору. Коментар, як правило, пов'язаний з описом, поясненням або виразом особистої думки коментатора. Але не можна стверджувати, що ці три складові завжди присутні в рівних пропорціях в коментарях.

Футбольний коментар – це усний виклад подій на футбольному полі під час матчу з опорою на інтереси телеглядачів. Звукове відтворення ланцюжку ігрових дій в їх послідовності значно ускладнюється необхідністю підтримувати безперервний потік мовлення. Спортивний коментатор позбавлений можливості користуватися допоміжними прийомами і саме спонтанність мовлення є причиною тих коливань, які утворюються навіть у найбільш передбачуваних ситуаціях [30, 58]. Мовлення коментатора виконує дві важливі функції – опис ігрових подій та надання фонової інформації для вболівальників. Саме виконання цих функцій відносить мовлення коментатора до інформаційного стилю, основним призначенням якого є повідомлення «ідеальної, сконденсованої суті» [32, 79].

Футбольний репортаж має три лексичних пласта: нейтральна лексика, професіоналізми і сленг уболівальників і самих футболістів, які відповідають трьом основним цільовим групам спортивного репортажу - уболівальникам футболу (сленг), людям, задіяним в сфері футболу (професіоналізми), і численній аудиторії і людям, тільки що включився в перегляд матчів (нейтральна лексика).

Проте, необхідно врахувати, що одиниці вищевказаних лексичних пластів тісно взаємодіють в тексті коментатора створюючи, таким чином, цілісну картину повідомлення в рамках спортивного репортажу, розрахованого на широку аудиторію, так як частка нейтральної лексики становить 54%, а професіоналізмів 15% і 31% сленгу відповідно. У середині кожної окремої групи можна виділити тематичні підгрупи такі, як розташування гравців на полі, устрій футбольного поля, назви часових проміжків, назви ударів, назви прийомів і рухів, порушення і вирази пов'язані зі змаганнями, які мають схожі моделі освіти лексичних одиниць і способи поповнення словникового складу.

Отже, розглянемо більш детально кожну з поданих семантичних груп.

Тактичні схеми:

2-3-5 (Pyramid)	Піраміда
3-2-2-3 (WW or WM)	Дубль-ве
4-3-3	Тотальний футбол
4-4-2 or 4-1-2-1-2 (Diamond)	Діамант
4-3-2-1 (the Christmas Tree)	Ялинка
4-2-2-2 (Magic Rectangle)	Магічний прямокутник

Амплуа гравців :

Attacker, forward or striker	Нападник, форвард
Back	Захисник

Half-back	Півзахисник/хавбек
Sweeper	Чистильщик (гравець ,який страхує своїх партнерів)
Goalkeeper	Воротар
Left/right wing	Лівий/правий нападник
Playmaker	Плеймейкер (гравець, який визначає тактику гри в нападі)
A player in the team	Гравець основного складу
Substitute	Запасний гравець
To be on the bench	Знаходитись на лаві запасних

Часові проміжки

The kick off	Початок гри
The first half	Перший тайм
Half time	Перерва
The second half	Другий тайм
Added time or injury time	Доданий час
Extra time	2 додаткових тайми по 15 хвилин

Устрій футбольного поля

The goal	Ворота
The goalpost	Стійка
The crossbar	Поперечина
The top angle	Хрестовина
The net	Сітка
The centre spot	Центр поля
The centre line	Центральна лінія

The penalty area	Карний майданчик
The 6 yard box	Воротарський майданчик
Danger zone	Зона перед воротами
The flag	Прапорець (кутовий)
The touch-line	Бокова лінія

Назви ударів

A kick	Удар
A centre	Простріл
To centre the ball	Прострілювати
A header	Удар головою
To head the ball	Грати головою
To handle the ball	Грати рукою
Handball	Гра рукою
To chest the ball	Прийняти м'яч на груди
To keep the ball	Обробити м'яч
To kick with inside of the foot	Наносити удар внутрішньою стороною стопи (щічкою)
To toe the ball	Наносити удар носком (пиром)
To backheel	Удар п'ятою
To kick with the outside of the foot	Наносити удар зовнішньою стороною стопи (шведою)
Bullet	Потужний удар
Chip	Удар «парашутом»
Diving header	Удар головою у падінні
Drop-kick	Удар «з льоту» (коли м'яч знаходився у повітрі)

Half-volley	Удар з відскоку
Bicycle kick	Удар «ножицями» (у падінні через себе)
Blaze over	Удар вище воріт
Banana kick	Удар виконаний з кута поля, який призвів до голу, також відомий як «сухий лист»

Майстерність гри

Warming-up	Розминка
Technical skill	Технічна майстерність
Dribbling	Дріблінг (обіграш суперника)
A dummy	Фінт (дія яка призводить до обіграшу)
A tackle	Відбір м`яча
A pass	Передача
To mark someone	Грати персонально (опікувати якогось гравця)
To speed up/slow down the game	Підвищити/Зменшити темп гри
To play open football	Грати у відкритий футбол
To play attacking football	Грати в атакуючий футбол
To play defensively	Грати від оборони
Clean sheet	Гра в обороні без пропущених голів
Control the ball or keep possession	Прийом або обробка м`яча
Cover	Підстрахувати
Deep Progressions	Показник володіння м`ячем

Загальні вирази

Out	Аут
The ball is out	М'яч у ауті
The ball is in play	М'яч у грі
Offside	Офсайд (поза грою)
A goal	Гол
To score a goal	Забити гол
Penalty kick	Пенальті
To take a penalty	Пробити пенальті
To take a free kick	Пробити штрафний удар
Indirect free kick	Вільний удар (не дозволяється пробити прямий удар по воротах)
Free kick	Штрафний удар
A goal kick	Удар від воріт
A corner	Кутовий
To take a corner	Подати кутовий
To throw in	Вкидання (від бокової лінії)
The score	Рахунок
A defeat	Поразка
A draw	Нічия
A wall	Стінка (при виконанні штрафного удару)
A deflection	Рикошет
To bend the ball	Виконувати навісну передачу
Main referee	Головний суддя
Linesman	Боковий суддя (суддя на лінії,лайнсмен)

Yellow card or caution	Попередження
Red card	Вилучення з поля
Green card	Відзнака за толерантну гру
Knock out	Вибити команду суперника з змагань
Away match	Виїзний матч
Concede (a goal)	Пропустити гол
Dive	Нирок (симуляція гравця)
Goal mouth	Площина воріт
Interception	Перехоплення

Серед комунікативно-прагматичних типів футбольних коментарів виділяють такі:

- подієвий коментар;
- фоновий коментар;
- оціночний коментар [18, 368].

Подієвий коментар полягає в описі подій, що відбуваються, і складає основну частину коментаря футбольного матчу. Швидка зміна ситуації не дозволяє коментатору детально висвітлювати кожен подію, що відбувається, його завдання – встигнути подати супутню суттєву інформацію до початку нових подій. Якщо кілька подій відбуваються одночасно, то коментується найбільш важлива подія. Фоновий коментар містить інформацію загального характеру про матч, команди, гравців тощо. Коли в матчі настає тиша, коментатор заповнює паузу фоновим коментарем, який переривається при зміні ситуації в змаганні.

Оціночний коментар надається коментатором після закінчення першого тайму та після завершення матчу. Він складається із відомостей, зібраних під час змагання (дані про відносну активність гравців, кількість атак або штрафні санкції).

Найскладнішим у коментуванні є подієвий коментар через обмеження часу при синтезі фраз, на відміну від фонового коментаря, в якому фрази можуть бути заготовлені заздалегідь. Крім того, часто виникає необхідність описувати події, не чекаючи їх повного завершення. Зміст подієвого коментаря неминуче обумовлений процесами, що протікають перед очима коментатора: різка зміна подій, періоди напруженої активності слугують перевіркою здатності коментатора надати інформацію в максимально стислій і виразній формі, в той час як неактивні, «мляві» моменти дають йому всі можливості слідувати своєму описовому натхненню [24, 95]. Одним з основних завдань досвідченого коментатора є скорочення кількості повторів, які зумовлені повторюваністю послідовності певних дій, що характеризує футбольні матчі. Отже, виключення малоінформативних елементів зі структури висловлення є наслідком підсвідомого бажання коментатора уникнути тавтології при коментуванні .

Варто звернути увагу на лексичні особливості футбольного репортажу. Можна відзначити використання коментаторами набору прикметників таких як: «great», «good», «big» і «terrific», на які припадають 12%, 6%, 6% і 4% (разом 28 %) від загальної кількості використовуваних прикметників відповідно. По-друге, це вживання вузького ряду діалектів наприклад : «well» (8,1%), «very» (16,2%), «really» (27%). «just» (21.6%), які разом складають 72,9% від загального числа діалектів в промовах коментаторів. По-третє, коментатори вдаються до певної групи дієслів («to be», «to play», «to wait», «to look», «to win», «to do»), а також певного набору фразових дієслів (« to come up », « to get through », « to get back »). Дана риса футбольного репортажу не тільки працює на ефект впізнаваності і передбачуваності по суті постійно нової інформації, але і породжує в свідомості аудиторії готові структурні моделі і моделі сприйняття і, як наслідок, готових і запланованих коментатором і телебаченням реакцій. Пряма трансляція репортажу з футбольного поля розрахована на великі, розгалужені аудиторії, що

відрізняються за рівнем освіти, інтелекту і роду діяльності, тому необхідно, щоб інформація задовольняла вимоги представників різних соціальних груп, була доступна для розуміння, але в той же час не перешкоджала успішній комунікації в цілому і в кожній окремо взятій групі.

Зі словом футбол пов'язані різноманітні вербальні асоціації: goal, team, to score, penalty, the Derby, the League, the King (Eric Cantona), the Beatle (George Best), Becks (David Beckham), the hand of God (Diego Maradona), El Classico (Real Madrid vs Barcelona) і багато інших. Одні з них емоційно забарвлені, інші ні, тому всі слова можна розділити на нейтральні і емоційно забарвлені, в даному випадку сленгізми, всередині яких також виділяються професіоналізми.

У цілому, професійний коментар динамічного спортивного матчу за якістю повинен відповідати таким вимогам: адекватність ситуації – текст повинен висвітлювати в першу чергу ті події, що відбуваються у поточний момент, а також містити елементи фонового і оціночного коментарів; своєчасність – основні події матчу повинні бути прокоментовані вчасно; різноманітність – для кожного типу події має бути кілька можливих фраз-варіантів коментування; зв'язність – коментар повинен бути цілісним описом того, що відбувається, а не розрізненим набором фраз. Отже, було б неправильно сприймати подієвий спортивний коментар як просте промовляння того, що відображається на екрані, хоча саме такий тип коментування домінував на перших етапах існування телевізійного спортивного мовлення через нечіткість телевізійної «картинки».

З точки зору здійснення комунікації, на перший погляд, відсутність лексичного розмаїття мало зробити спортивні коментарі монотонними і неекспресивними, однак, обмежений і періодично повторюваний набір слів забезпечує поступове зниження відсотка надходження нової інформації і здійснює ефект впізнаваності і повне включення в перегляд гри. Крім того, використання сленгізмів і професіоналізмів підсилює ефект присутності і експресивність

надходження повідомлення, в той час як великий відсоток нейтральної лексики забезпечує доступність інформації і ефект впізнаваності, таким чином, реалізуючи функції ідеального повідомлення - емоційний вплив, інформативність супроводжується її аналізом, мовоутворенню служить виконанням названих процесів. Крім того, використовуючи основні методи і технології маніпуляції масовою аудиторією, спортивний репортаж досягає максимального впливу не тільки на цільову, але і на проміжну аудиторію, сприяючи як популяризації спорту, так і спортивних передач і каналів, змушуючи замислитись про перейняття успішного досвіду спортивної комунікації і впливу в інші області людської діяльності.

Оскільки репортажний опис підпорядковується часовим рамкам події, факти, що знаходять відображення у репортажі, розташовуються у заданій послідовності, відповідно до схеми репортажного опису. Підкреслимо, що кожен з характерних компонентів репортажу має своє змістове наповнення, лексичне втілення та виконує певну функцію.

Розглядаючи та аналізуючи існуючі підходи до композиційної структури англійського спортивного телерепортажу, зазначимо, що ця ознака залежить від способу трансляції репортажу. Прямий репортаж транслюється з місця події і відображає безпосередній її перебіг, маючи при цьому незначну кількість відступів від процесу перебігу події, коли глядач має змогу почути діалог коментаторів, думку залучених до обговорення перебігу спортивної події експертів, при цьому слідкуючи за розгортанням події на полі. І навпаки, якщо можливість показати подію в реальному часі її здійснення відсутня, репортаж фіксують у формі відеозапису і випускають в ефір у певний час. Такий репортаж має складнішу композиційну побудову, оскільки окрім запису прямої трансляції спортивної події, що являє собою основну частину програми, глядачеві пропонують низку супровідної інформації про учасників змагань, інтерв'ю з

тренерами, власниками клубів, аналітиками тощо. Звернемо увагу на те, що прямий репортаж починається майже одночасно з виходом команд на поле. У цьому випадку зачин прямого репортажу включає інформацію про склад команд, заміни у складі гравців та причини цих замін, імена тренерів, власників спортивних клубів, відомості про стадіон, на якому відбувається гра, заповнення трибун вболівальниками.

Видатним представником англomовного коментаторського «цеху» є Дерек Рей. Він виріс у Абердіні, Шотландія. У дитячому віці він відвідував футбольні матчі з магнітофоном, щоб працювати над своїми навичками коментатора. У віці 15 років він розпочав свою професійну трансляцію, коментуючи ігри для радіостанції, що транслювалась до місцевих лікарень. У 1986 році диктор радіо Шотландії ВВС Девід Френсі отримав травму коліна, а Рей, 19-річний студент університету Абердіна, який надіслав ВВС копію своєї радіороботи, змінив його за викликом прем'єр-міністра Шотландії. Гра відбувалась між ФК Кілмарнок і Дамбартон. На наступному тижні усі були вражені і канал найняв Рея, щоб той коментував поєдинок Кубка між суперниками Англія та Шотландія. Тоді ВВС взяло на роботу його кореспондентом з футболу в Шотландії, який він обіймав протягом п'яти років. Рей Британський спортивний мовник з 1987 року [42].

Рей коментував матч Ліги Чемпіонів між Дортмунською Борусією та Монако. Розглянемо приклади його риторики:

«Well good evening everyone, at the moment the players heading out into the pitch refer and emotional scenes there in the stadium but *what fantastic support!?* Yeah!» [Додаток 4].

Коментатор занурює глядача у атмосферу стадіону акцентуючи увагу на те що відбувається на стадіоні, задаючи риторичне питання. Його вигук «Yeah!» одразу дає зрозуміти що сьогодні буде чудовий матч та шалена підтримка на трибунах стадіону.

«So of course no Marc Bartra in that Dortmund team this evening he said been on Instagram though to say he's feeling much better he *has had surgery on a broken wrist*» [Додаток 4].

Через деякий час коментатор надає інформацію про травмованого гравця господарів поля, який у своєму Instagram акаунті повідомив що почувається набагато краще. Здавалось би, що ця інформація не має ніякого відношення до того, що відбувається на полі, але у той самий час є дуже важливою для цільової аудиторії та вболівальників цього клубу.

«How will that as silly as it might sound and there is the Monaco team coming up for you missing *their first choice fullbacks* of this evening Marcin Roche one with appendicitis what one with injury but such hugely important players for them» [Додаток 4].

Таку ж саму інформацію Рей надає про важливого гравця оборони гостьової команди, акцентуючи увагу на тому, що оборонна лінія Монако не у повній бойовій готовності.

«Very good run that from the Aubameyang, *trademark* run here.» [Додаток 4].

Тут коментатор дає оцінку одній з головних зірок матчу, він вказує у типовій манері на якість виконаного забігання використовуючи фразу «trademark», маючи на увазі клас футболіста.

У нагоді завжди стають прикметники та епітети, які допомагають коментатору більш емоційно передати картину того, що відбувається на полі.

«Super ball from Ginza and the fired miss»

«Ah! What a *fine* pass?»

«Rajee puts a *delicious* cross in the box»

«*Huge* goal for Monaco!»

«An *excellent* pass Shahin»

«Defense of Monaco are *brilliant*» [Додаток 4].

Також варто відзначити Джимі Бегліна. Зараз Беглін є співкоментатором BT Sport та NBCSN та колишнім співкоментатором ITV та спортивним журналістом телеканалу Granada. Він прокоментував RTÉ на чемпіонаті світу з футболу 2014 року та чемпіонаті світу з футболу 2018 року. Раніше для RTÉ він працював над висвітленням прем'єр-ліги, матчів Ліги чемпіонів УЄФА та міжнародних матчів Ірландії. Беглін також був зайнятий Ліверпулем як артист який передає голос для офіційних DVD та відеорелізів клубу. Він також був співавтором у серії відеоігор Pro Evolution Soccer [41].

Джимі завжди дуже емоційно коментує матчі рідного клубу, розглянемо декілька прикладів.

«Milner from the left, *lovely* reverse ball. Shaqiri on the left, *brilliant* cross - WIJNALDUM!

He's scored! *Wow!*

YES!

GET IN!

This is *unbelievable*.

This is *delirium!*

Anfield, have you ever heard noise like this?» [Додаток 1].

У даному прикладі використано одразу декілька засобів для залучення уваги глядача, тут ми можемо бачити вигук, риторичне питання та ряд прикметників. Це все стовідсотково є дієвим методом для занурення глядача у дійство яке відбувається на стадіоні.

Ще один яскравий приклад насиченого коментування від Джимі Бегліна :

«12 minutes to go in normal time.

Corner taken quickly - Origi!

YES! HE'S GIVEN IT!

UNBELIEVABLE!

Divock Origi, *oh, my word!*

HO-HO-HO!

YES!

This is extraordinary.

Last night we were all feeling so down, weren't we? Let's be honest.

But, well, listen to that - I don't need words to tell you what that means.

It's music to my ears» [Додаток 1].

Останнє речення є описом того, як фанати співають, після такого важливого голу для їх команди.

Лексичне наповнення спортивного коментаря багато в чому залежить від особистості самого коментатора, проте останній виправдано припускає, що аудиторія знайома зі специфікою гри, а отже коментаторське мовлення набуває високого ступеня контекстуальності. Отже, при промовлянні: «... and now Messi to Suarez», коментатор може бути впевнений, що це буде зрозумілим як «Messi is passing a ball to Suarez», а не «Messi is speaking to Suarez » з огляду на контекст футбольного матчу.

Особливе місце в лінгвістичній характеристиці футбольного телекоментаря взагалі та при описові його просодичної організації зокрема займає, аналіз його структурно-синтаксичних особливостей, які здатні модифікувати та зумовлювати певну взаємодію просодичних параметрів тексту, що звучить. Особливостями лексичного складу подієвого телекоментаря є використання великої кількості стійких виразів футбольної специфіки (the pitch, a right / left half, defenders, forwards, wingers, strikers, a kick-off, the touchline, to tackle, to swing a ball, to dribble тощо), повтори типу «surely», «definitely», «now» «again», «you know», «I mean», власних назв, особливо імен гравців і назв команд, оцінних епітетів: «rather buoyant», «a golden scoring chance». В результаті прагнення викликати інтерес до події і увійти в контакт з уболівальниками, до загальної структури коментаря

можуть входити елементи контактування та автокоментування: «you'll remember», «we are just waiting», «I should think», «I can see»

Синтаксична своєрідність футбольного подієвого телекоментаря багато в чому визначається, по-перше, спонтанністю його організації, по-друге, неможливістю передбачити хід подій і підготуватися заздалегідь, і, по-третє, індивідуальними мовленнєвими навичками коментатора. В тексті футбольного телекоментаря нерідкими є випадки використання певних засобів стилістичного синтаксису, що некоректно зв'язують речення з синтаксичної точки зору, наприклад, еліпсису, паралельних конструкцій. Раптове включення перерахування складу команд у коментування перебігу подій присутнє у кожному футбольному коментарі, хоча навряд чи хтось із глядачів відчуває такий розрив потоку інформації. Подієвий футбольний телекоментар характеризується використанням неповних речень, інвертованим порядком слів (наприклад, перенесення основного дієслова на початок висловлювання). Характерною рисою синтаксису текстів футбольних коментарів є приєднувальне використання сполучника «and» в ініціальній позиції у висловлюванні: «And this is James Cooper, welcoming listeners on Highbury Stadium...» «And now I can see the referee calling the captains to the centre-spot...», «And it looks as though Smith's won the toss», «And the ball goes out of play...». Додаткова інформація різної значимості може переноситися в кінець речення, так само, як і адвербіальні елементи зі значенням руху, місця та напрямку: «bouncingly ran out onto the pitch», «putting the ball forward». Важлива інформація може передаватися у формі номінативної групи, ускладненої дієприкметниковим зворотом: «Arsenal, led by their captain Bobby Smith, who's having his best season with the club so far...» , а перехідні та неперехідні дієслова можуть випускатися, наприклад: «Yellow card [...] for Sibusiso Zuma». Втім, речення можуть будуватися без підмета за допомогою лише дієслова з обставиною або без неї: «[he] Settles to his stance right shoulder a little ...», «Headed it [a ball] like

a bullet into the top left-hand corner of the net». Цілком можливо синтезування подібних неповних речень в більш складні комплекси, що є характерною рисою не тільки коментаторського мовлення, але й розмовної мови взагалі.

Проте, зазвичай усі елементи синтаксичних структур спортивного коментаря слідуєть у правильному (неінвертованому) порядку стверджувального речення: «Antonio runs out of his area and slides towards the ball»; «This is quite a serious matter for Parsons, because he's already had his name taken three times this season, and although the Disciplinary Committee let him off with a caution on the first three occasions, he may well get suspended this time».

Присутність повторів різних типів – прямого лексичного, паралельного, синонімічного – додає певної ритмічності спортивним коментарям на просодичному рівні [34, 291]. Прямий лексичний повтор, який найбільш часто зустрічається в тексті футбольного коментаря, ілюструє здатність лексичної одиниці виступати в якості центральної при кодуванні інформації. Цей вид повтору сприяє концентрації уваги телеглядачів на певному об'єкті / суб'єкті спортивної дії. Наприклад, у наступному уривку із спортивного коментаря футбольного матчу: «He got it over on the far side that puts his man away up to half-way line, headed down this time by Johnson. Johnson takes a short return. Johnson now pushes one through meaning it for Walcott» у центрі мініситуації на футбольному полі виступає гравець Джонсон та його маневри. Паралельний повтор вживається з метою виграти час для ідентифікації дій гравця: «Paulinho... Paulinho has it over on the right now, tries to get into the middle... But it goes off to the feet of Rooney». Синонімічні повтори спроможні підсилювати виразність мовлення та передавати суб'єктивну модальність коментатора: «Not the best effort. Not the best attempt to cross that ball» .

Окремо у футбольній лексиці можна виділити імена власні, а саме, прізвиська футбольних клубів та футболістів. Їх одночасно можна відносити

як до професіональної лексики, так і до сленгізмів, бо частіше їх походження зумовлюється використанням у фанатському середовищі, а вже потім у ЗМІ. Пов'язані вони, як правило з назвою клубу, містом чи країною яку вони представляють, а також за кольором форми гравців.

Тож розглянемо прізвиська команд Англійської Прем'єр Ліги, які дуже часто можна почути і побачити у репортажах та коментарях .

Евертон – «Іриски» («The Toffees»). Одне з найбільш оригінальних прізвиськ Чемпіонату Англії має дві версії походження. Згідно першої, раніше у день матчів клубу продавали ментолові цукерки з назвою команди. До речі, зараз їх роздають безкоштовно у дні поєдинків на Гудісон Парк. Друга версія розповідає про легендарну кондитерську Евертон Тоффі Хаус, яка знаходиться біля стадіону.

Манчестер Юнайтед – «Червоні дияволи» («Red devils»). Багато з вболівальників знають, як називають МЮ, та чи знають вони історію цього прізвиська? Відомо, що його автор - Сер Олександр Метт Басбі. У 60-роках він відвідав регбійний турнір у Франції, де йому сподобалось прізвисько команди Селфорд – «Червоні дияволи». У цьому образі поєднувались енергія, адреналін, агресивність та відомість. У 1970 році прізвисько офіційно було закріплено за клубом, коли на його емблемі з'явився червоний диявол з тризубом.

Лестер Сіті – «Лиси» («The Foxes»). Чемпіони сезону 2015/16 представляють Лестершер, що історично вважався найкращим місцем в Англії для полювання на лис. Тому голова цієї тварини зображена на емблемі клубу.

Саутгемптон – «Святі» («The Saints»). Цей клуб має довгу історію - він був заснований ще у 1885 році, і цим треба завдячувати членам організації церкви Святої Діви Марії. Тому прізвиську «Святі» вже більше 130 років.

Вест Гем Юнайтед – «Молотобійці» («The Hammers»). Це прізвисько асоціюється зі старою назвою клубу, заснованого у 19 столітті, - Темзенські Металурги. У пам'ять про гарні часи на гербі Вест Гему зображено два молоти.

Челсі – «Пенсіонери» («The Pensioners»). Хоча у нас лондонський клуб називають «аристократами», в Англії про це ніколи не чули. Справжнє прізвисько Челсі – «пенсіонери». Ця назва асоціюється із першою емблемою клубу, де був зображений герб королівського будинку для літніх людей, розташований поруч із стадіоном Челсі.

Арсенал Лондон – «Каноніри» («The Gunners»), це прізвисько пішло від першої емблеми клубу, яка була створена працівниками збройового складу Royal Woolwich Arsenal.

Ліверпуль – «Червоні» (The Reds) . Від назви графства відбувається й інше прізвисько, «мерсисайдці». Однак називати так лише «Ліверпуль» буде помилково, не випадково мерсисайдське дербі називають протистояння «Ліверпуля» і «Евертона», обидва клуби з одного міста. Саме графство названо так через що протікає через Ліверпуль річки Мерсі.

Тоттенхем – «Шпори» («The Spurs»), що означає «шпори» - очевидно, скорочення від повної назви команди «Тоттенхем Хотспур». Чому саме Хотспур (гаряча шпора)? Ця історія бере свій початок ще в XIV столітті, коли лицар Генрі Персі, який володів землями Тоттенхема, отримав таке прізвисько за свою мужність і швидкість (безумство і відвага, треба розуміти). Коли справа дійшла до створення футбольного клубу в даному районі, то люди саме в цьому лицаря побачили ту людину, яку вони б хотіли вшанувати. До речі, до 1884 року клуб називався просто «Хотспур».

Манчестер Сіті – «Містяни» («The Citizens»). Клуб часто називають «городянами». Цілком очевидно, що дане прізвисько є фактичним розширенням назви команди. Іноді гравців клубу також звать «небесно-блакитними», що цілком зрозуміло, через колір їх форми.

Інші країни теж можуть похизуватись відомими на весь світ прізвиськами своїх клубів, так у Іспанії Атлетіко Мадрид – «Матрасники» («The mattress

makers»). Така назва походить від форми клубу, але ця історія досить цікава. У перші роки після заснування клуб був протилежністю Реалу і мав маленький бюджет. Тому він намагався заощаджувати на кожній деталі, у тому числі і на футболках гравців. Для створення форми в Англії закупили гарну та бюджетну тканину, яка у тому числі підходила і для матраців.

Валенсія – «Летючі кажани» («The Bats»). Ця історія походить з легенди. Коли король Хайме I був готовий зійтися з маврами у вирішальній битві за Валенсію, на верхівку його будинку сів кажан, що король сприйняв як добрий знак небес.

Вільярреал – «Жовта субмарина» («Yellow Submarine»). Це прізвисько на честь пісні Beatles. У сезоні 1967/68, коли група ще існувала, а Вільярреал грав у 4 іспанському дивізіоні, невелика група уболівальників, одягнена як і їх улюбленці, почала скандувати мотив пісні. Зірки групи були не проти цього, а «жовта субмарина» щасливо піднялась на поверхню.

А у Італії Ювентус називають «Стара Синьйора». Емблема клубу у 30-х роках нагадувала віяло дами. «Стара», тому що клуб був заснований ще у 18 столітті. Вболівальники, яким не подобається це прізвисько, називають Ювентус ще «зебрами» чи «б'янконері» (з іт. — біло-чорні) - через колір командної форми.

Для національних команд прізвиська теж не рідкість так, наприклад, збірна команда Бельгії також відома як «The Red Devils», Боснії та Герцоговини «The Dragons», Болгарії «The Lions», Єгипту «The Pharaohs», Англії «The Three Lions», Франція «The blues», Іспанії «The Red Fury», Італії «Azzurri», що означає «блакитні».

Що ж стосується гравців, то їхні прізвиська частіше за все з'являються завдяки фанатам котрі і нарікають своїх кумирів різними іменами, які потім стають настільки популярними, що іноді використовуються замість справжніх імен.

Відомі на увесь світ Дієго Марадона та Пеле також не є виключенням, наприклад, аргентинець відомий як El Pibe de Oro (The Golden Boy), Hand of God. Це пов'язано з перемогою Аргентини на одному з чемпіонатів світу, на якому останній забив гол рукою, який пізніше у світі будуть знати як «Рука Бога». The King це вже про Пеле, футболіст який ставав тричі чемпіоном світу по праву вважається «Королем» футболу. Лев Яшин легендарний воротар, який був відомий далеко за межами радянського простору. У Європі голкіпера іменували не інакше як «The Black Spider» або «Black Panther». Єдиний в історії футболу воротар який отримував найпрестижнішу індивідуальну нагороду «Золотий м'яч». Девід Бекхем отримав прізвисько «Spice Boy» завдяки своїй дружині, він також відомий як «Becks».

Через свій маленький зріст Лео Мессі іноді називають «The Flea» а за свою неймовірну гру фанати прозвали Лео «G.O.A.T.», що повністю звучить Greatest Of All Time. Його візаві Кріштіану Роналду нерідко з'являється на перших шпальтах під ім'ям «CR7», більше того, Кріштіану має лінію власного одягу з такою назвою.

Отже, спортивний футбольний коментар є одним з жанрів телевізійного спортивного дискурсу. Він є звуковим відтворенням ланцюжку ігрових дій в їх фактичній послідовності (подієвий коментар), містить інформацію загального характеру про команди та гравців (фоновий коментар) та містить відомості, зібрані під час змагання про відносну активність гравців, кількість атак, штрафні санкції тощо (оціночний коментар). Структурно-синтаксичні та лексико-семантичні особливості подієвого футбольного коментаря визначаються спонтанністю розгортання самої гри і неможливістю передбачити хід подій. Подієвому футбольному коментарю притаманні еліптичні речення, повтори різних типів, непрямий порядок слів, часті використання власних назв, особливо імен гравців та назв команд. Небезпечні моменти гри коментуються зазвичай у високому регістрі та супроводжуються високим висхідним тоном (здивування) та

високим низхідним тоном (радість, захоплення). Тривалість логічних інтонаційних пауз у коментарях залежать від темпу мовлення, який, у свою чергу, відповідає темпові подій на полі. Емоційність коментаторського мовлення підкреслюється емфатичним наголосом та паузами. Просодичні засоби мови допомагають розставити необхідні акценти в інформаційному змісті, передаючи емоційність, модальність та прагматичну спрямованість повідомлюваного. Залучення професійної лексики та сленгізмів відіграє ключову роль у коментуванні та є невід'ємною частиною лексико-семантичного поля футбольного репортажу.

2.2 Порівняльна характеристика лексико-стилістичних особливостей англо- та україно- (російсько-) мовного футбольного коментарю

Спортивний дискурс можна проаналізувати на наявність стилістичних засобів, використовуваних коментатором для посилення емоціонального впливу на слухачів / глядачів. Так, до числа стилістичних засобів впливу нами були віднесені риторичне питання, порівняння, контрастування інформації, повтори, метафора, метонімія. Аналіз репортажу показав що в спортивному дискурсі переважно використовується нейтральний, лінійний спосіб викладу матеріалу, так званий телеграфний стиль. Даний спосіб подачі інформації передає динаміку події в репортажі, проте для опису спортивного заходу цього часто недостатньо, тому в теле- і радіорепортажах подія транслюється через сприйняття автора репортажу. В даному жанрі коментатор бере участь як у виборі образотворчих і стилістических засобів, так і в формуванні точки зору, оцінки події. Для створення спільного мовного простору, встановлення і підтримки контакту між суб'єктами телевізійного спілкування, для залучення і утримання уваги партнера по комунікації до коментаторської мови вводяться елементи розмовного стилю; отже, стиль репортажу може бути охарактеризований як публіцистичний з елементами розмовного стилю. Мова спортивного коментатора монологічності, оскільки відсутній безпосередній зворотний зв'язок з боку глядачів, що типово для

спортивного репортажу. Але в той же час мова коментатора може бути діалогізованою, оскільки, по-перше, в ній наявні кошти, орієнтовані на адресата, по-друге, мовник враховує очікувані потреби і реакції слухачів.

Якщо розглядати специфіку спортивного дискурсу у порівнянні двох мов, ми можемо спостерігати використання однакових стилістичних і лексичних засобів. Використання тих чи інших засобів напряду залежать від риторики коментатора.

Епітет є одним з найросповсюдженіших мовних засобаів в обох мовах, які надають інтерес і жвавість репортажу і виконують функцію вираження індивідуально-оцінного ставлення спортивного журналіста до предмету обговорення:

A wonderful runaway from Iniesta... Brazil performance in the Confederation Cup Final a year ago was amazing and deserves a respect .

Blind, van Persie on his run and no offside this time! It's 1-1! And unstoppable Robin van Persie! Runs straight to his team manager to share celebrations! There were some offsides from Robin Van Persie, and he hasn't done it again, perfect ball! And what a good header from Robin van Persie! Just pausing between Pique and Ramos, surely no offside !

А ось класик спортивного радіорепортажу майстерно будує кожен фразу з різноманітною палітрою стилістичних засобів. Репортажі В.С. Синявського відзначаються динамічністю і напруженістю. Хоча мова проста, вона характеризується свідомим побудовою фігур мови. З метою прикрашати мову часто використовуються епітети: «блискучий удар», «який дивовижний, просто приголомшливий кидок».

Риторичне питання в мові коментаторів служить засобом залучення уваги і підвищення емоційного тону висловлювання. У ньому одночасно реалізуються функції і питання, і твердження, що привносить додаткову діалогічність, повертає увагу глядача і запрошує замислитися. Іноді автор звертається з

питанням до аудиторії, а іноді - до самого себе, намагаючись вгадати хід думок слухачів. Риторичне питання виявляється ефективним засобом виразності, оскільки повертає до себе увагу завдяки відмінній від розповідного речення структурі і інтонаційному оформленню. Наприклад:

What must that man, Cesar Azpilicueta be thinking?

... Was that run from Alba again ?

«Чого ще можна очікувати з такою грою?»

«Чи зможе збірна України вийти з групи на першості Європи 2020?»

«Чудова передача, Коноплянка встигне!?»

Уміло використана метафора стає знаряддям аргументації і потужним засобом впливу автора репортажу, що можна спостерігати на прикладах класичних військових метафоричних термінів .

«They suddenly go threat on the counter *attack* ... Cillessen has burst from || from nearly nowhere this last year to earn his place as Holland's last line of *defence*» .

«*Страж воріт* збірної України Андрій П'ятов визнаний кращім кравцем матчу»

«І Мессі відправляє «*снаряд*» під поперечену!»

У репортажі кілька разів звучать художні порівняння. Використання порівняння робить сприйняття мови багатоплановим, викликає інтерес у слухачів і народжує образні асоціації. наприклад:

«Jon Champion with Stewart Robson and goal list so far is empty between the world champions and those *who would be kings, three times the bridesmaids*, Holland»
.[Додаток 2]

«Динамо ця перемога була *необхідна як повітря*»

«Яка швидкість у форварда Реала, складається враження що у нього там *двигун під капотом – табун коней просто!*»

«Удар просто феноменальної точності, я би сказав просто *хірургічний*»

Для акцентування інформації коментатор вдається до антитез, на контрастною основі порівнює одне явище з іншим, і на поверхню виводяться протилежні характеристики порівнюваних явищ / предметів. Досить часто, щоб зробити акцент на контрастною інформації, антитеза доповнюється синтаксичним паралелізмом, що дозволяє відокремити відмінності:

«*Robben came short, he played it long*» .

«І на своїх і на чужих стандартах грає Піке.»

«Багато хто критикує збірну за таку гру,але ось вам,погляньте яке видовище!»

Фактично передача інформації у вигляді перерахування особливо характерна для спортивного репортажу, де слід перерахувати імена гравців, назва команд, результати ігор і т. Д. Перерахування приймають різноманітні граматичні форми, об'єднуючись в номінативні групи або закінчен речення . Дані компоненти перерахування характеризуються не тільки загальною граматичної структурою, а й єдиною семантикою. У репортажі можна знайти, наприклад, таке перерахування гравців: David Silva || Tackle by Nigel de Jong || Daley Blind || Pique || Robben . Іншими словами, важливою властивістю імен та номінацій в тексті спортивного репортажу є їх стабільність, що є однією з причин великої кількості іменних конструкцій і, зокрема, повторив. Багаторазовий повтор імені футболіста протягом важливого епізоду матчу додає мови напруженість, експресивне забарвлення, роблячи глядача учасником кульмінаційного моменту.

«Blind, *van Persie* on his run and no offside this time! It's 1-1! And unstoppable *Robin van Persie*! Runs straight to his team manager to share celebrations! There were some offsides from *Robin Van Persie*, and he has not done it again, perfect ball! And what a good header from *Robin van Persie*! Just pausing between Pique and Ramos, surely no offside! Just his third goal in thirteen appearances in World Cup, but what a header! One additional minute to be played. And what a gesture of *Robin van Persie*, so

fast and so straight to the manager, arms to arms, future manager of Manchester United, Louis van Gaal»[Додаток 3].

«*Ярмоленко* грає дуже високо, здається що він виконує передматчеву настанову головного тренера. *Ярмоленко* у відборі, набирає швидкість! Дуже небезпечна гра від Андрія! *Ярмоленко* у карному майданчику! *Ярмоленко, Ярмоленко...* удаааааар!!! М`яч у сітці! Здавалося що момент втрачено, але завдяки індивідуальним якостям *Ярмоленко* збірна України виходить вперед! 1-0!»

Емоційну забарвленість репортажу також надають вигуки, питальні конструкції, повтори. Досить широко застосовується порушення граматичних і орфоепічних норм літературної мови. Прикладом в репортажі може служити використання розмовного скорочення *gonna*:

«*Vlaar is gonna play as the middle centre half, and de Vrij's gonna play as the right sided centre half*».

«He's scored! *Wow!*

YES!

GET IN!

This is unbelievable.»

«*YES! HE'S GIVEN IT!*

UNBELIEVABLE!

Divock Origi, *oh*, my word!

HO-HO-HO!

YES!» [Додаток 3]

«Увійшов в штрафну! *Ну!* Можна бити! Обвів другого! Удар по воротах! *Гооол! Гооол! ... Гооол! ... ГООЛ!*»

«*Ой, какой хороший пас!*»-, «*Браво, браво, Кан!*»

Найбільш широко з тропів в спортивному репортажі використовуються метонімія і її різновид, синекдоха, пов'язана з перенесенням назви держави, яку представляють командою на самих гравців. Приклад такої Синекдоха: *Silva. Iniesta. It's typical of Spain. There is Silva again. It's a corner, could have been worse for Holland* . Для позначення команди також може використовуватися колір екіпірування команди: *Diego Costa. Just pull onto the white player* .

Для спортивного дискурсу також характерний процес активного введення слів і зворотів професійного характеру, що беруть початок з особистого роду перенесення. Такі терміносполучень застосовуються зазвичай тільки в рамках вузькоспеціалізованої спортивної діяльності, наприклад : *rough-house tactics* - тактика жорсткої гри; *tiki-taka* - гра в короткий пас в поєднанні з безперервним рухом з м'ячем, спрямована на збереження контролю над ним, з іспанської назвою іграшки у вигляді двох пластикових кульок на що з'єднують їх нитки; *no-look one-two* - перепасовка не дивлячись,; *cap* - вихід на поле в грі за збірну.

Висновки до 2 розділу

В результаті дослідження футбольного репортажу були виділені такі засоби досягнення експресивності, як метонімія, синекдоха, метафора, епітет, паралельні конструкції, риторичні вигуки, уособлення, конструкції, порівняння.. Частотність вживання різних тропів і фігур безпосередньо залежить від напруженості подій на полі, інтенсивності боротьби і в значній мірі від особистості автора репортажу. Кожен коментатор має ідивідуальні мовний почерк, особливості якого позитивно сприймаються однією частиною уболівальників і не знаходять належного відгуку у інший, таким чином формується група постійних глядачів і постійних слухачів. Емоційний компонент є важливим складовим елементом спортивного дискурсу, що дозволяє коментатору висловлювати свої оцінки, почуття, емоції, враження і т.і.

Нейтральну лексику та професіоналізми футбольного коментарю можна умовно поділити на такі групи: тактичні схеми, амплуа гравців, устрій футбольного поля, назви ударів, майстерність гри, загальні вирази. Використання ономастичної лексики також не є винятком, прізвиська команд та футболістів є невід'ємною частиною футбольного репортажу.

Жанрова стилістична забарвленість спортивного коментаря формується сукупністю наступних компонентів: спонтанністю його організації; неможливістю передбачити хід освітлюваних подій і підготуватися до нелінійного сценарію заздалегідь; індивідуальними мовними стратегіями і навичками мовної особистості коментатора, манера оповіді якого обумовлена його загальною стратегією, а також тактичними цілями і намірами.

ВИСНОВКИ

Отже, тезаурус представляє лексичний інструмент інформаційно-пошукових систем. Він складається з контрольованого, але змінюваного словника термінів, між якими існують змістові зв'язки. Такий словник, вичерпно покриває певну специфічну галузь знань і поєднує перелік дескрипторів і недескрипторів (допоміжних термінів).

Жанрова щільнооформленність репортажу формує цілісність тексту, яка досягається не тільки стрункністю викладу, але і формою. Для цього в тексті використовуються різноманітні стилістичні прийоми і експресивні засоби. За допомогою змістовно-підтекстової інформації досягається ефект переконання. Використання стилістичних прийомів в спортивному дискурсі допомагає автору досягти своєї основної мети - довести інформацію до слухача в своїй інтерпретації і суб'єктивній оцінці. Такий вплив на адресата досягається як послідовністю викладу, так і приведенням додаткових фактів і експресивністю висловлювань. В спортивному дискурсі переважно використовується нейтральний, лінійний спосіб викладу матеріалу, так званий телеграфний стиль. Даний спосіб подачі інформації реалізує передачу динаміки події в репортажі, проте для опису спортивного заходу цього часто недостатньо, тому в теле- і радіо-репортажах подія транслюється через сприйняття автора. В даному жанрі коментатор бере участь як у виборі образотворчих і стилістичних засобів, так і в формуванні точки зору, оцінки події.

З точки зору порівняльного аналізу англомовних та україномовних коментаторів можна зробити висновок, що другі використовують термінологію англомовного коментарю шляхом її запозичення. Що стосується мовних засобів, то тут також немає великої різниці, але їх використання напряму залежить від особистості коментатора, його риторики та ситуації. Використання ономастичної лексики має характерні відмінності у зв'язку із не вживанням деяких одиниць у

тій чи іншій мові, що може бути зумовлено не актуальністю її в окремій мові чи навпаки.

У результаті дослідження було сформовано тезаурус футбольної лексики який включає наступні розділи: нейтральна лексика та професіоналізми, засоби досягнення експресивності та ономастична лексика.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Архипова Е. И. Формирование иноязычного лексикона специалиста в интегративном обучении иностранному языку и общепрофессиональным дисциплинам: дисс. канд. пед. наук/ Е. И. Архипова. – Екатеринбург, 2007. – 242 с.
2. Буше Ж.-Д. Репортаж у друкованій пресі/ Ж.-Д. Буше ; пер. з франц. - К., 2003. - 104 с.
3. Галлер М. Техніка репортажу: навчальний посібник/ М. Галлер - К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2011. - 348 с.
4. Гетьман И. М. Общая идеография: Конспекты лекций по спецкурсу / И. М. Гетьман. – Нежин, 1993. – 154 с.
5. Демська О.М. Вступ до лексикографії: навч. посіб. / О.М. Демська. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2004. – С. 102-104.
6. Дубичинский В. В. Лексикография русского языка: учебное пособие / В.В.Дубичинский. – М.: Наука: Флинта, 2008. – 432 с.
7. Дубичинский В. В. Теоретическая и практическая лексикография. / В. В. Дубичинский. – Вена – Харьков, 1998. – 156 с.
8. Дускаева Л.Р. Диалогическая природа газетных речевых жанров; Под ред. М.Н.Кожиной /Л.Р. Дускаева. – Спб. : Изд. 2-е, доп., испр. – СПбГУ: Филол. факультет, 2012. – 274 с.
9. Зильберт А. Б. Спортивный дискурс: базовые понятия и категории; исследовательские задачи / А. Б. Зильберт // Язык, сознание, коммуникация. – 2001. – Вып.17. – С. 45 – 55.
10. Караулов Ю. Н. Лингвистическое конструирование и тезаурус литературного языка / Ю. Н. Караулов. – М.: Наука, 1981. – 363 с.

11. Карпова О.М. Про лексикографічні форми тезауруса в англомовній лексикографії/ О.М. Карпова// Лексика і лексикографія. – М., 2000. – №7. – С. 20-22.
12. Кикнадзе А. Обожаемый интриган. За футболом по пяти материкам. Записки очевидца / А. Кикнадзе –М.: Терра-Спорт, Олимпия Пресс 2001. 256с.
13. Ким М. Новостная журналистика. Базовый курс : учебник / М. Ким. – СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2005. - 352 с.
14. Ким М. Технология создания журналистского произведения / М. Ким. – СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2001. - 319 с.
15. Кобрин Р. Ю. Терминологические системы и их когнитивные модели / Р. Ю. Кобрин, М. В. Антонова // Очерки научно-технической лексикографии / под ред. А. С. Герда. - СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2002. -С. 47-66.
16. Кройчик Л.Е. Система журналистских жанров / Л.Е. Кройчик // Основы творческой деятельности журналиста / под ред. С.Г. Корконосенко. – СПб., 2000. – С. 125-168.
17. Лазутина Г. Профессиональная этика журналиста: учебное пособие для студентов вузов, обучающихся по направлению и специальности «журналистика» / Г. Лазутина. - М.: Аспект-пресс, 1999. - 342 с.
18. Лаптева О. А. Живая речь с телеэкрана: Разговорный пласт телевизионной речи в нормативном аспекте / О. А. Лаптева. – М.: URSS, 2003. – 517 с.
19. Лейчик В.М. Основные положения сопоставительного терминоведения /В.М. Лейчик // Отраслевая терминология и ее структурно-типологическое описание. – Воронеж, 1988. – С3-10.
20. Лейчик В.М. О специфике журналистских терминов / В.М. Лейчик// Термины в структурно-семантическом и функциональном аспектах. – Нижний Новгород, 1991. – С.3-9.

21. Лозовский Б. Журналистика : краткий словарь / Б. Лозовский. - Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 2004. - 116 с.
22. Морковкін В.В. Ідеографічні словники/ під ред. В.В. Морковкіна. – М., 1995. – 219 с.
23. Москаленко А. А. Нарис історії української лексикографії / під ред А.А. Москаленко. – К., 1998. – 312 с.
24. Петру И. Лингвостилистические и риторические особенности спортивного репортажа как жанра СМИ: На материале футбольного репортажа: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / И. Петру. – Москва, 2006. – 204 с.
25. Солганик, Г. Я. Стилистика газетных жанров. Текст. / Г. Я. Солганик. М., 1981. - 229 с.
26. Тертычный А. Жанры периодической печати / А. Тертычный. - М.: Аспект Пресс, 2000. - 311 с.
27. Уракчеева Ю. Жанр репортажа в российской и немецкой журналистике. История и современное состояние / Ю. Уракчеева. - Рост. гос. Ун-т. - 2003.
28. Филатов Л. И. Обо всем по порядку: репортаж о репортаже / Л. И. Филатов. - М. : Физкультура и спорт, 1990. - 301 с.
29. Филиппович Ю.Н., Прохоров А. В. Семантика информационных технологий: Опыты словарно-тезаурусного описания / Ю. Н. Филиппович, А. В. Прохоров. – М.: МГУП, 2002. – 368 с.
30. Халеева С. А. Типологические и конкретно-языковые черты в просодии спортивного радиокomentarия: Экспериментально-фонетическое исследование на материале британских, американских и русских футбольных репортажей : дис. ... канд. філол. наук.: 10.02.20 / С. А. Халеева. – Пятигорск, 2006. – 174 с.
31. Щерба Л. В. Предисловие ко второму изданию «Русско-французского словаря» / Л. В. Щерба // Русско- французский словарь. Сост. Л. В. Щерба, М. И. Матусевич / Под общ. ред. Л. В. Щербы. – М.: Высшая школа, 1959. – С. 4-7.

32. Якутина М. В. Просодическое выражение речевой экспрессии в средствах массовой информации (на материале переда американского радио) / М. В. Якутина // Звучащая речь: теория и практика [сб. научн. тр.] – Москва : МГЛУ, 2000. – Вып.453. – С. 78 – 86.
33. Burchanov I. On the Ideographic Description of Stylistically and Pragmatically Relevant Aspects of Lexical Meanings. *Stylistika*. / I. Burchanov. – М, 2002. – 301 с.
34. Gerhardt C. A multi-modal analysis of live TV football commentary / C. Gerhardt // In Lavric, Eva, Gerhard Pisek, Andrew Skinner and Wolfgang Stadler eds. / *The Linguistics of Football*. – Tübingen: Gunter Narr, 2008. – P. 283 – 294
35. Marelli K. *The Thesaurus* / Marelli., 2000. – 1083 с.
36. Mitchenko B. Thesaurus of football English terms on the basis of sport reportage / B. Mitchenko // *Європейські мови – 2019: іновації та розвиток: за матеріалами 17-ї міжнародної студентської конференції*. – Електронне видання. – Дніпро, 2019. – С. 39.
37. Müller T. *Football, language and linguistics* / T. Müller. – Tübingen : Gunter Narr, 2007. – С. 362.
38. Александрова Е.Н. Спортивный репортаж как жанр дискурса [Электронный ресурс] – Режим доступа: www.lomonosov-msu.ru/archive/Lomonosov_2007/19/aleksandrova_en.doc.
39. Воронцова И. А. Принципы классификации тезаурусов английского языка [Электронный ресурс] / И. А. Воронцова – Режим доступа до ресурсу: http://vestnik.yspu.org/releases/novye_Issledovaniy/17_7/.
40. Тезаурус [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://ru.wikipedia.org/Тезаурус>.
41. Крок до України [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://krok.miok.lviv.ua/>.

42. ESPN Press Room [Электронный ресурс] – Режим доступа: https://espnpressroom.com/us/bios/rae_derek.
43. Entertainment and Sports Programming Network [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.espn.com/> .
44. Football History [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.footballhistory.org/>.
45. Liverpool vs Barcelona Archives - Lamayors Cup [Электронный ресурс] – Режим доступа:
<https://nq4d.notifychheck.com/?wmi=1231&clickid=7fe77bzoj8wb4i40cb&lp=24&sub2=12382#>
46. Liverpool 5-5 Arsenal (5-4 on penalties) Reds win dramatic [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.caughtoffside.com/2019/10/30/video-shkodran-mustafi-scores-horror-own-goal-for-arsenal-vs-liverpool/>
47. Liverpool 3-1 Manchester City: Premier League – as it happened [Электронный ресурс] – Режим доступа:
<https://www.theguardian.com/football/live/2019/nov/10/liverpool-v-manchester-city-premier-league-live>

ДОДАТОК А Тезаурус футбольної лексики

ТАКТИЧНІ СХЕМИ	
2–3–5 (Pyramid)	Піраміда
3-2-2-3 (WW or WM)	Дубль-ве
4–3–3	Тотальний футбол
4–4–2 or 4–1–2–1–2 (Diamond)	Діамант
4–3–2–1 (the Christmas Tree)	Ялинка
4–2–2–2 (Magic Rectangle)	Магічний прямокутник
АМЛУА ГРАВЦІВ	
Attacker, forward or striker	Нападник, форвард
Midfielder	Півзахисник
Back	Захисник
Half-back	Хавбек
Sweeper	Чистильщик (гравець ,який страхує своїх партнерів)
Goalkeeper	Воротар
Left/right wing	Лівий/правий нападник
Playmaker	Плеймейкер (гравець, який визначає тактику гри в нападі)
Deep-lying playmaker	Плеймейкер який будує гру з глибини поля
A player in the team	Гравець основного складу
ЧАСОВІ ПРОМІЖКИ	
The kick off	Початок гри
The first half	Перший тайм
Half time	Перерва

The second half	Другий тайм
Added time or injury time	Доданий час
Extra time	2 додаткових тайми по 15 хвилин
УСТРІЙ ФУТБОЛЬНОГО ПОЛЯ	
The goal	Ворота
The goal mouth	Площина воріт
The goalpost	Стійка
The crossbar	Поперечина
The top angle	Хрестовина
The net	Сітка
The centre spot	Центр поля
The centre line (Half-way line)	Центральна лінія
The penalty area	Карний майданчик
The 6 yard box	Воротарський майданчик
Danger zone	Зона перед воротами
The flag	Прапорець (кутовий)
The touch-line	Бокова лінія
НАЗВИ УДАРІВ	
A kick	Удар
A centre	Простріл
To centre the ball	Прострілювати
A header	Удар головою
To head the ball	Грати головою
To handle the ball	Грати рукою
Handball	Гра рукою
To chest the ball	Прийняти м'яч на груди

To keep the ball	Обробити м`яч
To kick wit inside of the foot	Наносити удар внутрішньою стороною стопи (щічкою)
To toe the ball	Наносити удар носком (пиром)
To backheel	Удар п`ятою
To kick with the outside of the foot	Наносити удар зовнішньою стороною стопи (шведою)
Bullet	Потужний удар
Chip	Удар «парашутом»
Diving header	Удар головою у падінні
Drop-kick	Удар «з льоту» (коли м`яч знаходився у повітрі)
Half-volley	Удар з відскоку
Bicycle kick	Удар «ножицями» (у падінні через себе)
Blaze over	Удар вище воріт
Banana kick	Удар виконаний з кута поля, який призвів до голу, також відомий як «сухий лист»
Goal kick	Удар від воріт
Free kick	Штрафний удар
Diving header	Удар головою в падінні
Blaze over	Удар вище воріт
Drop	Удар з льоту
МАЙСТЕРНІСТЬ ГРИ	
Warming-up	Розминка
Technical skill	Технічна майстерність

Dribbling	Дріблінг (обіграш суперника)
A dummy	Фінт (дія яка призводить до обіграшу)
A tackle	Відбір м`яча
A pass	Передача
To mark someone	Грати персонально (опікувати якогось гравця)
To speed up/slow down the game	Підвищити/Зменшити темп гри
To play open football	Грати у відкритий футбол
To play attacking football	Грати в атакуючий футбол
To play defensively	Грати від оборони
Clean sheet	Гра в обороні без пропущених голів
Control the ball or keep possession	Прийом або обробка м`яча
Cover	Підстрахувати
Deep Progressions	Показник володіння м`ячем
ЗАГАЛЬНІ ВИРАЗИ	
Out	Аут
The ball is out	М`яч у ауті
The ball is in play	М`яч у грі
Offside	Офсайд (поза грою)
A goal	Гол
To score a goal	Забити гол
Penalty kick	Пенальті
To take a penalty	Пробити пенальті
To take a free kick	Пробити штрафний удар
Indirect free kick	Вільний удар (не дозволяється пробити прямий удар по воротах)

Free kick	Штрафний удар
A goal kick	Удар від воріт
A corner	Кутовий
To take a corner	Подати кутовий
To throw in	Вкидання (від бокової лінії)
The score	Рахунок
A defeat	Поразка
A draw	Нічия
A wall	Стінка (при виконанні штрафного удару)
A deflection	Рикошет
To bend the ball	Виконувати навісну передачу
Main referee	Головний суддя
Linesman	Боковий суддя (суддя на лінії,лайнсмен)
Yellow card or caution	Попередження
Red card	Вилучення з поля
Green card	Відзнака за толерантну гру
Knock out	Вибити команду суперника з змагань
Away match	Виїзний матч
Concede (a goal)	Пропустити гол
Dive	Нирок (симуляція гравця)
Goal mouth	Площина воріт
Interception	Перехоплення
Bench	Лава запасних
Charge	Атака

Clear	Вибити м`яч
A Dive	Нирок (симуляція)
A Foul	Порушення правил
Substitute Запасний гравець	Запасний гравець
To be on the bench	Знаходитись на лаві запасних
Засоби досягнення експресивності	
Wonderful, amazing, unstoppable, perfect, lovely, stunning, brilliant, delicious	Чудовий, дивовижний, нестримний, ідеальний, прекрасний, приголомшливий, блискучий, чарівний
Was that run from Alba again ? Anfield, have you ever heard noise like this?	Який забіг від Алаби? Чув Енфілд такий шум як зараз?
Counterattack, line of defence	Контратака, лінія захисту
Objectively, Dembele is worse than Griezman	Об`єктивно, Дембеле гірше за Грізмана
This back as strong as an ox	Цей захисник сильніший за бика
Wow!, YES!, GET IN!, HO-HO-HO!;	Wau!, ТАК!, ОТРИМУЙ!, ОХ-ОХ-ОХ!
Ономастична лексика	
«The Toffees»	«Іриски» Евертон
«Red devils»	«Червоні дияволи» Манчестер Юнайтед
«The Foxes».	«Лиси» Лестер Сіті
«The Saints»	«Святі» Саунтгемптон
« The Hammers»)	«Молотобійці» Вест Хем Юнайтед
«The Pensioners»	«Пенсіонери» Челсі

«The Gunners»	«Каноніри» Арсенал
«The Reds»	«Червоні» Ліверпуль
«The Spurs»	«Шпори» Тоттенхем
«The Citizens»	«Містяни» Манчестер Сіті
«The mattress makers») («The Bats»)	«Матрасники» Атлетіко Мадрид «Летючі кажани» Валенсія
«Yellow Submarine»	«Жовта субмарина» Вільєреал
(The Golden Boy), Hand of God	Дієго Марадона
The King	Пеле
«The Black Spider» або «Black Panther».	Лев Яшин
«Spice Boy» або «Becks»	Девід Бекхем
«G.O.A.T.»	Лео Мессі
CR7	Кріштіану Роналду

ДОДАТОК Б

Репортаж 1

«Good evening, everybody, a pleasure and a privilege as always to be at Anfield where we are hoping for another miracle like Istanbul. Shaqiri, in his own half, rolls it square towards Matip. Virgil van Dijk coming back now, he'd stayed forward... The switch was on there. Up to Mane, mistake on the edge of the area, Mane, Henderson's in the box! Saved, ORIGI!

ALDO: YES!

Divock Origi, would you believe it? Alexander-Arnold beats Alba down the right-hand side, only Mane in the box, Trent's cross...

WIJNALDUM!

BOTH: YES!

Gini Wijnaldum scores!

It's another assist for Trent Alexander-Arnold, Anfield absolutely erupts, 2-0! Shaqiri at the back post, Liverpool keep it going.

ALDO: There's men in the box, he needs a good delivery.

Milner from the left, lovely reverse ball. Shaqiri on the left, brilliant cross - WIJNALDUM!

He's scored! Wow!

YES!

GET IN!

This is unbelievable.

This is delirium!

Anfield, have you ever heard noise like this?

Out again to Alexander-Arnold.

Up against Sergi Roberto.

Still Alexander-Arnold.

ALDO: Well done, son.

He's done really well, Trent. Corner.

12 minutes to go in normal time.

Corner taken quickly - Origi!

BOTH: YES! HE'S GIVEN IT!

UNBELIEVABLE!

Divock Origi, oh, my word!

HO-HO-HO!

YES!

This is extraordinary.

Last night we were all feeling so down,
weren't we? Let's be honest.

But, well, listen to that - I don't need words to tell you what that means.

It's music to my ears, Steve.

Milner, trying to win a corner,

Milner's been pushed to the ground.

YES!

We've done it! Liverpool are in the Champions League final in Madrid, it's our greatest comeback of all time at Anfield. We said we needed an Istanbul, we've done it, Jürgen's on the pitch, everyone's on the pitch, the scenes of sheer joy and jubilation. Messi, Suarez, Coutinho - wow, one of our greatest ever nights, if not the greatest ever, at Anfield.

Liverpool have done it, we're in the final.

Liverpool 4-0 Barcelona.

«YOU'LL NEVER WALK ALONE» PLAYS...»

Репортаж 2

«...Ball fired in for Oxlade-Chamberlain.

Cross is looking for Brewster! And it's turned into his own net by Shkodran Mustafi.
Now Maitland-Niles, Mesut Ozil again, there's the pull-back and the shot, it's a brilliant save, but Torreira's there and Arsenal are level. Free kick taken quickly. It's well done by Maitland-Niles, and Kelleher's there again, and it's turned home by Martinelli.

That's a loose pass by Elliott, and Saka, for Martinelli!

And he simply does not miss.

Liverpool's captain needs to score now to give them some hope.

And of course he does.

Well, that's short, and in they go for Maitland-Niles, and surely now...

Well, it's a gift from Liverpool.

Oxlade-Chamberlain wins it!

Oh, my word!

That is absolutely frightening.

But they keep fighting - Origi!

Absolutely brilliant!

What a turn by Divock Origi.

Saka to his left,

Willock with the effort!

That's brilliant. What a stunning goal by Joe Willock.

Williams again.

One more cross - there's the shot!

He's done it! Divock Origi

for Liverpool in stoppage time!

Can the young Irishman make himself a hero?

That's a lovely penalty to start.

Well, he's already taken one and scored one tonight, Milner.

Make that two from two.

And Kelleher almost gets there. Lallana.
 Again it's another lovely spot kick.
 That's another fantastic spot kick.
 Brewster against Martinez.
 Oh, that's another really good penalty.
 And Kelleher gets there and makes a magnificent save!
 Liverpool's late, late hero.
 And now smashes the ball home. Kelleher waits.
 - Keeper's left. - Maitland-Niles to keep Arsenal alive.
 And does so marvellously well.
 On a big night at Anfield, against big opposition, at the Kop end.
 A penalty to send Liverpool through...
 And Jones does it! What a moment for him and this young Liverpool team.
 Simply not knowing when they're beaten,
 Caoimhin Kelleher will take the plaudits, along with Curtis Jones...»

Репортаж 3

«...It's Sadio Mane.
 He wants to beat Stones, looking for Salah.
 Angelino's in the way.
 It's gonna come to Fabinho with the strike!
 Oh, my word! Fabinho! Fabulous!
 And Mohamed Salah's arriving!
 Oh, that's beautiful! That's Liverpool all over.
 What a start for Liverpool.
 This is Aguero.
 It's a fine stop by Alisson.
 Pressure from the team in blue, Angelino trying to carve his way through.

And it screws off the side of the post with a deflection on the way through.

Gini Wijnaldum arriving, Alexander-Arnold still going, it's Firmino, Firmino!

And it's saved by Claudio Bravo.

And here's Firmino, here's Salah!

Good save by Claudio Bravo.

Henderson. Runs away from Gundogan.

And Bravo doesn't get there!

And Liverpool score again!

Sadio Mane on hand to turn home

Jordan Henderson's cross.

It's Sterling.

Angelino again, it comes all the way through -and the shot is in from Bernardo Silva.

And Manchester City give themselves a lifeline...»

Репортаж 4

«Well good evening everyone, at the moment the players heading out into the pitch refer and emotional scenes there in the stadium but what fantastic support! Yeah!

But Scott would see all made it a great point before the game saying that Monaco not used to such crowds because at home of course they play in a very small stadium and even when they go to other stadiums in France no one's at this kind of level!

So of course no Marc Bartra in that Dortmund team this evening he said been on Instagram though to say he's feeling much better he has had surgery on a broken wrist!

How will that as silly as it might sound and there is the Monaco team coming up for you missing their first choice fullbacks of this evening Marcin Roche one with appendicitis what one with injury but such hugely important players for them

Definitely men day!

I've always been outstanding so far in the Champions League but they're still enough to quality in this 14 yo in midfield.

Miss Jackie that's an intelligent pass Aubameyang now unable to hit the targets very unlucky

Great pass waits until perfection just down the side

I'm once all eyes on the angle was unlucky that he hasn't kept that down he should be working the goal people have truth be told

Very good run that from the Aubameyang, trademark run here.

Again he come out from the wider position found himself in the tenth position play

Terrific cross that's half a chance!

Now a chance perhaps here Monaco and the penalty is given yellow card as well for Socrates it all happens in a blink of an eye and a spot kick for coming

He didn't think it's a foul certainly it was a penalty but he was super quick and buffing making the run just say they see those Silva the way he goes scurrying forward Monaco strike first and it's an away goal .Look at Monegasque fans its way in the back of the net.

We looked the yard offside of my opinion...

Ah was a fine pass...»

РЕФЕРАТ

Дипломна робота: 80 с., 47 джерел, 2 додатки.

Об'єкт дослідження – лінгво-стилістичні особливості сучасного англomовного футбольного репортажу.

Предмет – тезаурус футбольної англomовної термінології

Мета роботи: створення тезаурусу футбольної термінології та визначення ролі термінології у сучасному спортивному репортажі. Це обумовлює рішення наступних завдань:

- визначити поняття тезаурусу;
- вивчити роль медіа і її функції у мові;
- вивчити вплив риторики коментатора на аудиторію;
- визначити роль терміну у спортивному репортажі.

Матеріалом дослідження слугували спортивні репортажі англomовних репортажів та друкованих спортивних видань за період із 2015 по 2019 роки.

У першій частині роботи описуються теоретичні й методологічні основи вивчення термінів у даному дослідженні. З'ясовуються визначення ключових понять, таких як тезаурус, спортивний репортаж, термін .

Практична частина роботи містить результати аналізу спортивного репортажу, його лексичних одиниць та термінології в сучасному англomовному коментаторському дискурсі.

Результати проведеного дослідження можуть стати суттєвим доповненням до вивчення термінології у спортивному репортажі та коментарі.

Практичне значення даної роботи полягає в можливості їх застосування в галузі перекладу футбольних репортажів та інших текстів медіа дискурсу.

Ключові слова: ТЕЗАУРУС, СПОРТИВНИЙ РЕПОРТАЖ, ТЕРМІН, ФУТБОЛЬНИЙ КОМЕНТАР, ЛЕКСИЧНА ОДИНИЦЯ.

SUMMARY

Diploma paper: 80 pp., 47 sources, 2 appendices.

The object of the research is linguo-stylistic peculiarities of modern English football reportage.

The subject is thesaurus of football English terms.

The aim of the work is to create the thesaurus of football terms and determine the role of terminology in modern sport reportage.

The research material includes a range of sport reportages (from 2015 to 2019).

The first part of the work describes the theoretical and methodological bases for studying the terms in this study. Definitions of the key concepts such as thesaurus, sports reportage, football commentary are presented.

The practical part of the work contains the results of the analysis of sports reportage, its lexical peculiarities and terminology in contemporary English-speaking commentary discourse.

In the theoretical sense, the results of this work can be used to the study of terminology in sports coverage and commentary.

In practice, the research results of this work can be applied in the field of translation of football reports and other texts of media discourse.

Keywords: THESAURUS, SPORTS REPORTAGE, TERM, FOOTBALL COMMENT, LEXICAL UNIT.